

УСЪВЕ БѢКО

КАСКАДОР



ВРЕМЯ

УСЪВЕ БѢКО

Usivē Bēko
Kaskasor

КѢСКѢСОР



Ношпратѣ Тѣхѣметѣ
Ժրմօնիօտանօ
Զրօվառ 1961

ՊԵՐՎԻՆ ԲԱՐՈ (ԲԱԿՈՅԵՎ)

Մ Ի Ա Մ Ա Ն

(Քրդերեն լեզվով)

Հանրակրթություն, Երևան 1981 թ.

ՄՍՅՎԵ ԲԱԿՈ (ԲԱԿՈՅԵՎ)

ՐԱԴՍԴԱ

(Որդական լեզվով)

Հանրակրթություն, Երևան 1981 թ.

ՋԵ ԱԼԻԵ ՐԵԴԱԿՏՈՐ

Մսյե Բակ'օ (Բակոյեւ) Երկրի իրաւաւորը կ'ործարարէ
հայկական լեզուի համար.

Հայկական լեզուի համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի
համարը, որը լեզուի լեզուի լեզուի.

Երկրի լեզուի համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի.

Մսյե Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի լեզուի լեզուի լեզուի
համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի լեզուի լեզուի.

Մսյե Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի լեզուի լեզուի լեզուի
համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի լեզուի լեզուի.

Երկրի լեզուի համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի
համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի լեզուի լեզուի.

Երկրի լեզուի համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի
համարը Բակ'օ Բակոյեւի լեզուի լեզուի լեզուի.

ВЪН П'ӨНЩЕ ТӨ'ВА
Р'ӨН'Р'ӨН'М У ТӨРМДА

* * *

Ах, эз кэтьбум лап хафлэда,
Нава галне кур, мэр тжи теда.

Чардоре мьн тэри-тэристан бу,
Бһар жи дыбей қэй звыстан бу.

У ньшкева мьж, думан һьлкшйа,
Тэва хвэш руе хвэ нишани мьнда.

Бьн пэнище тэва рёврэньм у гэрмла,
Бэрбь хвэндьне рёне мьн пэрвэда.

Ава эз аза, бьн пэнище тэве,
Рэпэт дьстрем кламе шайе.

ОКТАВР

О, нэзар шарн сэдэм Октябра Мэзын,
 Әмре хуаш, бэхтаварн да ма изьн,
 Нэзар қорна, нэзар сая у ээман,
 Нэзар қазна, нэзар золме гран.
 Ыа дәрбаз дьбуи миша базьрган,
 Қамчи, кьотан мәншә на дьлан,
 Дьле ма тжи һерс у кован,
 Тым дәрду бун хабаткаран,
 Бо азайе һаргав шарван,
 Әрде жи қабул нә дькьр зьлмкарн,
 Дьхуәст азайи у гьлабьһарн,
 У чауа бруск, агьр у тофан,
 Двей қай һаз хьетын әрд у ээман,
 Пәй шәркарна чәтән у гран,
 Бәла-бун бруск, тәйрок у баран,
 У шкәст бузә окнана у бәра,
 Ава вана кьшыа ль нәму дәра,
 Кьшыан нэзар кәйне әзләл у авсар,
 Шмаәта мьн жи ав же вәхар,
 То хер һатн Октябр шаң,

Олме Ленива баргран.
 Ленин бу шәки рожа тә кьвшкьр,
 У ле тә дәри ль ма вәкьр.
 Ленин бу-нава дьнәдәһ мәһа
 Бжарт мәһа тә у наве тә да,
 Иро сәрһатна чьлсалина тәйә,
 Иро буйна чьлсалина тәйә
 У һосабдарна ма ль бәр тәйә,
 Хабатчнә дьһе тәв мәнә иро,
 Ренишандаре ванаин иро.
 Байрақа тә шә дәст хуада гьрти,
 Дьһа бәр бь тә те шә кьн готи.
 Октябра Мэзын, чь бежым лайқи табә,
 Чь бежым кь дайница тә теда тьнәбә?
 Гәло чь бежым һежай табә,
 Шәки дайни у мәзьнайна тә кьвшкьр?
 Әгәр бежым кьлилк, гьл, рьһан,
 Әш дьчьлмьсьн, кьнә әмре шан.
 Де у бав бежым, әш жи һындькә,
 Дайина вана бәр тә пьртикә.
 Шан тәне нәхвандити һыштын пәйхуә
 У бьрине курва дур кәтән жь ма.
 У дьле ма нәртъм тәристан бу,
 Бһар жи бона ма зьвстан бу.
 Ть буйн, тә ронайн кьрә дьле ма,
 Ть буйн, тә шәуқ у гәрмайн да ма,
 Ва тә зьвстан жи кьрийә бһар,
 У ро жи бәр тә ньмә у бечар...
 Тохьме тә шин буйә ль нәму дәра,
 Әгәр сәр хуәлне, әгәр сәр бәра.

Жь дайина тэ бинфьрама иро,
У ва ээ эйдаване тэи иро.
Азайи, зьман, қашот, эмир, тэ дайэ,
У бина бэр мэ жи бь сайа тэйэ.
Ава жь дайина тэйэ пьрчимэт,
Зэлултйа нава қорна жь мэ дур кэт.
Әзе ва бьстрем Октябра Мэзын,
Әйдаване кефло әйини эзым.
У бьра дэнге мын жь чйае
Әләгәзе, тави бае we
Һәрә вәләте дьн,
Баи бьзанбын Октябре чь дайэ мын,
Мьләтед мә: көрд, белорус,
Урьс, украин, қазах, татар
У е дьн йакьн, йакәхтнар.
Цмаәта мын жи ва нав ванда
Бьре бытука әв нәму дәра.
Мара тьрс нинә гофе дьжмьна,
Дране туж кьри у бомбе вана.
Әдлайе дьхвэзын әм тьм у һәршар,
Бәйрақа Ленин дәст мәла кәббар.

СӘЛАМ ОКТИАБРЕҖА

Сәлам, сәлам, нәзар сәлам, шан Октябр,
Ть кәбарийа әмре мән, хвәш Октябр.

Шан октябр, тэ ронан мәрә ани,
Бьн шәwqa тә гәл у сосьн гьшк хәмьлин.

Ль чйае мә шьване көрд көр у лал бун.
Кәлилке мә нава сала бинхвәш нәдьбун.

Әрд у әзман қәй дьгрйан, беилад бун,
Нава сала искә-иска каниед мә бун.

Гөндие кәсиб шарәкева дьман бьрчи,
Пара ван бу силлә, кәтан, қар у қамчи.

Әләгәз жи жь дәрде мә қьишьли бу,
Жь әwpe рәш у думане аза нәдьбү.

Ле тә һати, бь хер һати, бо мә һати,
Бинсвьки, мара ани фреқәти.

Тө дьл у эшг бо мө һати, шан октябр,
Хвайе мзла, дьле мө ша, чөвө мө тер.

Нөсө шьван, нһа шаба у быкэнэ,
Бы кибари да тө быстре эмре тэзэ.

Срһа тәһа, да хәбәрлә, бһнд, қөрә,
Һәму дәра бөхоф, аза һа быгәрә.

Мәриө хәриб, кочәр-гәрөк, е бөхвали,
Бра быбһен кәзма тә, йз алави.

Бьдә тәһе октябре, быстре шәв-ро,
Қаим быстре, әйда мәһа рожа иро.

ДАЙКА МӘ ӘРМӘНИСТАН

1

Дьле мында кбб у агьр
У биранниед нәтәмьр.
Дә рабә, нәрәнәт дьло,
Әм һәвра һе шабын иро.
Бьсә дьло, чьра ләзи,
У мын зутьр тө дьбәзи?
Бьһер, сәр мәйдана Ленин
Чьқас кәвоткәд әдлайбьр
Дьфьрын бәр пәрде әзини,
Мина кәлиө бәрфа гьр
Тәв һәв бун дьбарын,
Дора һәвз дьгәрын.

2

Иро әйда тәһә Вәтән,
Һәр алийа шабунә у хән.
Бһар вәбуйә пашла тәдә.

Буйи даре бук у зэва.
Тэ вакьрйэ синг-баре хwэ.
Сэwдэсарьм сэр хэмле тэ.

3

Ча хэwна нэwэгэрийи,
Нале тэй дэрбаз, пьр чэтын
Йэко-йэк тенэ бира мын.
Гэлэ кэдхёр у мылжэдар
Мина гёре дэвхун у нар,
Ньм е ши, ньм дэрэкед дьн,
Wa нэслэта тэйа сале
Дьбьрын у дьрэвандьн
Жь бедэре у жь чоле,
Тэ дьништын нава эблме.
Жь кэда хwэ дьмай тьма.
У нэдверин бьпьрсаяна
«Мэна чьйа, ахьр чьма?».

4

Пашла тада мэзын бума,
Чьнийэ кблилкед тэйа хас,
Чьйа у бание тэ гернамэ
Нэхwэнди, сэррот у пгехас.
Тэв эwлэде тэ дайка мын
Дэ жи эwлэдеки тэ бум,
Наве хwэва эв йэки дьн.

5

Гэлэ-гала руныштьма
Рэх кание тэйа ээлал.

Жь һэр канийа ав вахарйэ,
Мина шире дайка нэлал.
Пе пьншара синг-баре тэ,
Нэртъм хwэра дьбума төр,
Дьхар кэрэнг, спьнг, гзер.
Хэма дьле хwэ чэтыра,
Тэви тэйр-туйе тэ дьстра,
У мын пе блура дарин
Дьрет эблма сал у зэмин.

6

Нав кэwшана, ль сэре чьйа,
Нава галиед тэйи кур.
Нэму дэра, баа һэр мэрийа
Дэрд-хэме тэ дьбуи мэшур.
Жь эwлэде тэ бона бэхт
Дьжэwгриян хэрибйеда,
Һа дьгэрийан wэлэт-wэлэт,
Ле эwана эмре хwэда,
Нава дийзе, қблэкида
Нэ дьдитын шики рэлэт.
Бэхт ль wана бубу қйамат.

7

Севана эwркыдаан,
Чэме хwэва этым майи,
Һэвэра дьгэрийан бь ээлуди,
Зэиугйа рэwока нэс, шэв-рожи
Дьһат дора тэ дьгэрийа.

Дькшйа, дьчу хафлqала,
У ши нэдъдит ера хwада.
Әлэгәза шәде qорна,
Һазар кәсәр дьле weда.
Хwә пета бу нава әwра,
Дькьрә һәвар у qирин.
Гәлие we жь зәлма зәмин,
Жера бубун кәл у брин.

8

Хәзәб у нәрәстйа зәмин,
Һәвар, хәм-дәрд у грие тә,
Тәви гөррина әрд-әзмин,
Гһиштнә бәр гөһе Ленин.
Әw бь дәсте мерхасе хwә,
Хwә гһиандә һәварйа тә.
Тә кәниайи, тә хwә шданд.
Qәwат топкьр, рабуйи жь гьйа.
Qәйд у чидаред хwә qәтанд.
Тәра кәниан былбьл у чйа.

9

Тә жь алие хwә дайка мьн.
Һәмеза хwә фрә вәкьр,
Бь дьл-әшq пешкеши мә кьр:
Әмре qе, нисар, хwәндьн.
Сәр мьле тәйә чьл бһар,
Һәр бһарәк кәда пәлал.

10

Зәигу тәра буйа кәмбар,
Канакертәс qашәк лә сәр,
Ре кәтйә, дьмәшә те,
Гртйә пышта Ереване,
Мина чекьрдәроки qе.
Чәвканийа we Севанзивә,
Әw пе әмре хwәйн ләзвә
Кәтйә нава гәл у рәзә
Бәжи у бала тә дьпивә.

11

Чьqас гьрһи ләмпеә Ленин,
Шәwqа wана гьртйә әзмин,
Пе ишqа хwә нава һәwe,
Qәй гьрһнә шькле Ленин.

12

Һазар сәзбәнд у йәмдәр,
Һазар дәнгбеж, палә, гөнди,
Әз жи тәв wан ча йәкәхтиар,
Бь амәне хwәйн кәрдн.
Бона әйда тәйә әзиз
Тиньм сәзнә алави,
Wәкә мәзьяйа чйәс
Әлэгәзе, qаси Масис.

13

Wә Еревана хәмьли
Әw qәй деме тәйә әйини,
Гьра Тәзә, Пәбелә бәдәw.

Qэй шот гүстиле тана әw.
Мәндәнә Ленинне дәрәдәр.
Ленинне Мәзһи. азалар
Буйа әһйә тәһә кәвәр.
Аwa таше сәре тәһә
Әләгәзә мә чартәпә.
Тәһр у тye we дәнгбеже тә.

14

Гә дәләли, дәләл Wәтән.
Гә мрази, гәман у чар.
Гәләдәд тә нәзар-нәзар.
Хушк у бра, тәв йәкәхтиар.
Авләһәти, былбыл, бһар.
Әwә мәһә ви әмрида,
Саз у қалам дәсте мында.
Ча хортаки бәрбә мраз
Жь нәба тә набым хлаз.
Гә вәкәрийә дәргә у бәхт,
Хали набым рож у сәһәт.
У әwә сәбәб, бона мын.
Wa хенши тә. Wәтәне
Мәһә (сәвәһейи Мәзһи
Тәһнә тә цинәтәкә дһи

15

Һәрғәм шабә ширьн Wәтән.
Сәзи тә те хәбат у кәһн,
У пе кәдә хәләз нәләл
Бәхт у мраз бинә һәр сәл.

ӘРМӘНИСТАНҒИРҲ

(1). чьqас бадәwи.
Аза у кобар
Һәжһә хәwә. хәмәли
Гә чәwа һәр

Һәрғәм дькшнә дькш
Бь кәһе ширьн,
Чәwа нә те шәдәтийә
Азавна мәһә

Мәһә дь дһи һенә
Шәғкәриһә тәдә
Бһн һирә хәтәтә.
Нәв ч тәһәдә

Һәсрәт тә әт һи мһнә
А дь кһнәс мә
дәкшнә нәп сәт-зәмә
Сәр сүрәте тә.

Жь эвләде тә гәлә,
Гәлә бе гөнә,
Стохар, чун, буна гарок
У рьсә бәрәвок.

Тә этим нини, ньһа,
Чә бәре бечар,
Ль пышта тәнә аһа
Дуз панзәдәһ бьра.

Ва Ленин у Октябр
Хәә гиһәндәә тә,
Тәра аниһи ноябр,
Вабу дәрҗә тә.

Ормәнистанә дәләт,
Тә дьхаст былбьл,
Хәәһе кәдә хәә нәләл,
Шан у бьһар.

Ньһа тә хәә гөлбьһари
Йә нәму рәңги,
Ва әм жи гышк былбьльи
Ль сәр тә бәңги.

Ньһа кәлилки, кәлилка бинхәәш
Ль сәр мьле тәһә
Гөлбьһара-си у шәш
Кәвәткә қәрқаш.

Әрмәнистанә әзиз,
Тә нһа сәзбәнди

К'әләме тә бьльидьи, әиз,
Бь нәму дәңги.

Сарҗере тәһә партия
Ма рәвишәндар,
Партия Ленино партия
Ләләл, амындар

Тә шәмә қ кьрйә дьҗә м
Һе бинхәәш сүнә
Кәлилк у кәмшәәе мә,
Дьҗәһи кәһиә м

Жь аһе ымаә а хәә
Ва тәра тиньи
Бә әйлә тә проин
Сәләмә ширәи

МОСКВА ША ДЬБЭ

(Гредан декада култура у искусствасяэ Эрмэнистлане)

Ван рожед эзнз, эйда дэпрожне,
Хвэ хэмыландийэ бажаре Москве,
Москва ша дьбэ, Москва кибарэ,
Сэрае веда култура дьбарэ.

Москва дьбинэ култура бэре,
Шэре шмаэте бона азайе,
Нэхше култура армэние бра
Әм жи дьбьһен, рунышти вьра.

Москва дьбинэ култура нһа,
Әйре армэнийа, хвэшбэхтийа шана,
Вэки сэр гане Ленине дэрсдар
Жь ондабуне буна бэхтэвар.

Эмане Машто, Москва фэмдыкэ,
Нета Абовһан у һа Налбандһан,
Рожа ирони эйда хвэ дькэ,
Братийа руса у армэнийа бэркэ.

Москва дьбьһе, бэрчэв дьбинэ
Гһие Сундукһан, е Ширванзаде,
Гһие Туманһан, е Исаһакһан,
Шьере Чаренс у пиесе Зарһан.

Москва дьбьһе дэнге Давид бек,
Бэргэв дьбинэ сьрие Акуше,
Ахинна Саро, Сарос бэengi,
Һена ээмане кифьр у тэngи.

Дьбьһе дэнге Гоһара былбыт
Һу әме мина сакьнге нэрмык
Зад гьжи кьрийэ вэтар гол-бэлс
Гав пера дьбын дэжкөн, бинсьевк

Москва дьбинэ култура армэниста,
Хэзна шанайэ һа гала дьрна
Култура палал, һа кал у савэ
Һо әмү атийа нэр дайэ рьһа

Москва дьбинэ бажна эвлэзэ
Шь бар чэве хвэ, һамеза хвэды
Ча гөде бинхвэш әм рынд вэсүл
Бьн тэва Москве һе бинхвэш, сүл

Москва дьбинэ жэда эшлэда
Һа дэрбазбуйи у һена мэдэ
У сьзматкари гөһдари дькэ
Пашта хвэй, раһм фьрө вэдэ

СТЕПАН ШАХУМЬЯН

(редан 80 слана буйна шира)

1

Іа бежа Масис,
Ча шәде қўрна,
Нав пашла хвәда
Гә гәла дитйә
Май, с әх тәдә,
Этимйә вана.
Кот, рәв у хәлал
Раст бежа, гәло
Мәно әх шина
Тә буйи сәрсни?
Шйе тә бланда,
Һәр дәр дь инн,
Бежа гәло, тә
Дит б. р. тәше хид
Нәйаре мәрйә
Әх ль ван дәрә

Дана бәр гәлла?
Гәло тә бһист
Дәнге ын зәлал,
Хәбардана ын
Ча бруск, пеләав,
Ча агьр, алап
Дә бежа, бежа...

2

Степан Шахумьян,
Әүләде әйин,
Пешиа дәшранә
Камбахә шеран
Бәйфдар у кенлу,
Шәркарна тә бу,
Нав һәр глис тә
Фькәр Маркс-Ленин
Пәрwandәра.

3

Шәһри Ленин,
Комәктаре ын
Амьнтьр, мерхас
То һаве хидәв
Бәлали у нас.
Дьле тә фрә,
Дуз вәкә гәлис
Әлагәза мо.

У һәр глие тә
Ча гөл у бһар,
Әтгәз бь хвә,
Дьма ньзмәкар.

4

Фькра тә мөшур,
Хәбәрдана тә
Ча брук у шур.
Тә сәр нета хвә,
Бо шөхөле мазьн
К'обар сәкьни,
Бәр гөллә джмьн.
Тә бь кәйфдари
Көлме хвә гвашт,
Нәйарара гот
Нета хвәйә раст
У кәти миһа
Чинаре балгшин.
Рое тап нәкьр
Жь әлмә зәмин,
Зу каре хвә кьр
Бьн пәрде әмин.

5

Дә бежә Масис,
Нет-мәрама ви
Әвләди нинә
Ва, ләта иро.

Надә дәқәкә
Жь хәма безәфт
Тә бьви рәләт?
Шарна дьхәни,
Дьхәлхәлини
Тә щәw ү кәний
Шарна не әвре
Рәши-гранва
Хвә дьпечини,
Ва мәри тьре
Жь щи бьләқи
Мина Казбек
У әләгәзе,
Мина Спидаре,
Рәби һәмәрийә
Әвләдә тәви

6

Хәбатчине мәй жир
Бьн нире рәзил
Нәманә һесир
У жь қәwата
Зәнде вана зор
Дийә кәви тәқйә
Шен бу дийә сор
Әвләде әянә,
Ва хвәстия тә
Буйә растәнә
Әвре мә хвәшә.

К ламе мѧ энэ.
 Мэриэ тѧ данэ
 Бэр дэве гѧлла,
 Сэвта гран сэр.
 Бунэ бе плащ.
 Сэкнинэ ль бэр
 Цэза хвэй нежа
 У ьнда дькьн
 Ѧw рож лэй рожа
 Надшати у тэщ.

7

Әгг т намерил,
 Ѧw нава рѧне
 Цэмаэтеданьн,
 Лэргьм дьмилньн.
 Степан Шаһумйан,
 Те һэби эwqас,
 Чьqас we һэбэ
 Мэрьвайи, тариq...

ЗАМАНЕ КЮРДЮ

То эмане дѧ мѧн тэзат
 Цэзэр qома дѧле мѧхѧн
 Wэки роке мѧн жи тэрхьн
 Ѧве бежьм тѧн тэзат

То эмане ии рѧн тэри
 Мѧна канила д хэтх ѧн.
 То назтари у пэрдэзат
 Ыо роке мѧн - тѧн тэзат

Чьqас тэзат мѧн тэри,
 Бо мѧн те мѧн бьркьрт
 Ыыштіа хэтс тѧла qома.
 Бе тѧн аст, тѧн эманэ

Дэрмѧжд. н. Чѧжѧн. Ѧфѧн
 Кѧр у кѧн ѧн, Лѧнѧнѧнѧнѧн,
 Ѧтѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧн
 Ыѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧнѧн

Бь наадар у бь ньсрэти,
Мэм у Зине, Сиабэнд у Хэше,
Әw жи бь змане көрди
Бьба дьара кэтына лэше

Бэр дьле мьн тә гөлнэйран,
Тә дэрсдаре мьни әйан,
Һәр гәне тә—йәк-йәк гөлһар,
Һа кал-бава, тәв жи бь зар.

Бо азайа рожә мәзын,
Пе тә дйа мьн лури готйә,
Страйә бэр бешинга мьн,
Дьл у ньнав пе тә сотйә.

Әз бир тиям тәмие дйа хwә,
Чава борще лаппи мәзын—
Ширәт дькьр әwе пе тә,
Пе тә дьһат бэр дьле мьн.

Брина тәйә күр у хәдар,
Нарьтандйә дьл у щәгәр,
Буйи тәйре баск ле шкәсти,
Баләнгазе һәрдә дәсти.

Һат рожә тәна азә сор
Баске тә щәбьри йәкһар
Бәне тә қәтйәна иди,
Һа пешпи, змане көрди.

То змане дйа мьн тәләл
Тәвәр қәмә дьле мьнхьн,
Wакһи рәне мьн жи дәрхәт
Әне бәхьм тоһи дәләт

ПАРТИА МӘЙӘ КӘЛАЛ

Чуктйә хwәда бь ньсрэти
Мьн ләз дькьр фреқәти,
Жинйина баш, мәрьвати,
Кәда кәләл у рәкәти.

Мьн ләздькьр кәние әвсар,
Тәйр у туйе рьндә көбар,
Бәрх у каре нәсә рәвок,
Һәвалә мә, чава зарок.

Мьн ләз дькьр чйа у бани,
Миня бука гьшк хәмьли,
Тьршо, гзәр, кәрәнг, спьнг,
Совәқари, рәв у листьк.

Мьн ләздькьр бьһара хwәш,
Котикед әдәw һазар рәнг,
Әw гәле сор, чилә қәрқәш
У бьлбьле сәр wан бәнг.

ваки вар у зозан,

ваки вар у зозан,

ва хабаткара

Дьхвэст ваки щмаэта мьн
Нэбуна неспр у зманьн,
Нэбуна шьване ль чьа тэрок,
Нэбуна шьване ль чьа тэрок

Дьхвэст, ваки қыз, хорте ма
Бэбуна дэвкан, эмирээн,
Бэзэщюна бь дьле хва,
Бэзэщюна бь дьле хва

Дьхвэст, ваки щмаэта мьн
Тэви млэтэд маньна бра,
Бь эмане дьа хва нэлэт
Хванди буна, нэ кар у лат

Дари вахьр Октябра Мэзын,
Жь хэве рахьр щмаэта мьн,
Бэйрада ал нав ма чканд,
Эмре тари жь ма қэтанд.

Хэжэньн мн лат серт,
Нэхвэндити жь ма рэви,
Нав млэтэд аза, бра
Эм ша дьбьн тэви вана.

Жь ма рэви мьж у думан,
Бэла бун чун, пэй пэв кшьян,
Вар у кэвшан гьшк хэмани
Бниквэш бун гьл у ркан

Иро, ава щмаэта мьн,
Бь эмане дьа хва кббар,
Рэзэбуна хэмане мьн,
Дьдэ партия мьдэ нэлэт..

ПОСЛІДЬОВАНТІ

У чар тэрэф саз у сазбанд,
Нэму дэра клан, гованд.
О, Москва, тв эдлайньз,
Әвләде тә чьқас пьрын,
Қай дини гык тәпи ырын.
Жь ноба тә гыл ваданә,
Қай дәүәтә әвләданә,
Пашла тәда, бәр чәвә тә,
Дәрбаа дькын әв әйдә хвә.
Ща бьнһерын Москва сор,
Соқақ-соқақ лә чар дор.
Сәр һәр гана гык әйдаван,
Тәв жи пьзам, бра, һәвал.
Жь ера мә, вәлатә дәр,
Ва тәне «Әдлай» лә сор
Ләвә шәлә тәпәтә
Әв тәмнә шмәтә вәнә,
Хәбәрбьре мләтнә.
Щерге хвәва мәнкәм, нобар.
Шәр бәр шинә буйә бечар.
Москва, Москва, тв моркәзә
Әдләс у ирәзә
Чьқас рәннә, әдлайньз.
Чьқас башн у пьзаманьз.
У дәмә жи пашла тәда
Иро вәбуйә фестивалә
Шһаньзә у хвәнджара.
На гәмәд тәһә шәлә
Чавә әвләд у әйдаван, «
Һәтнә бәл тә, бунә мәнә.

БЭЖИНИН ДЭ

1

Нэвар, нэвар дайке дэлал,
Бьбһен дэнге мьни бавар,
Әдлайи у шар нав ләщәнә,
Нета вана ль һав щһенә,
Алик бахтә, әмр, мраз,
Һәму дара клам у саз,
Ле алне дыт хәлавийә, рәв
У һар гава мьрьн бәр чәв,
Wa шарньзе ләпхун, мәрья,
Әв дьхазьн онда бькьн,
Миллион заре дэлал, тунсыз.

2

Хафитинә мәрязе һар,
Дәст әдлайе буна нәчар,
Култи ванра ль нәв нае,
Ль ван гартһә мәщәл у ре,
Мәһә әвә греданә

Сильна зтом у авзае,
Дьһажиньн сәр мәрьяйе
Не we чәке әв дьхазьн
Шаре тран пешда биньн,
Ль дайка бьбһә сәбәб,
Әвләд жь де бьрэвиньн,
Щәгәра ван текна жабаб,
Һәвар, һәвар, дайке дәләл.

3

Хушкынге мьн нәзар, нәзар,
Бәжне зрав, деме қәмәр,
Дранед сәдәф, тевед қатын,
Поркериншкн, чәшшин, пертар
Әни фрә, позе мәзын,
Гази дькьм бь дьл-шәгәр,
Һәр заро жи бона дһа хвә,
Әйни гәльә, бәрхьк, бһар,
Пьр дөләльн, хун у тамар,
Фрәи тәһ чь рәнгинә,
Әһә брин дьт ләшинә
Тәбийәт йәкә, дөдә йинә,
Дьл кә дешә рәл дьстинә,
Һәвар, һәвар, дайке дәләл.

4

Әм дайкьн ийбвә йәкһәл,
Жь ма һәр йәк хвәй әвләдһи,
Заркынге хвә нәкьн бәгһилә,
Дьле дайка һәв бәләдһи.

Рабы хуыке чочах, далах,
 Заре хуава нэбн этим.
 Шэрхын бауэр, шэрхын мрим,
 Чака вайа нэр—эдлайн,
 Так эв тина бэхт у шайн,
 Бо азайа эвре зара,
 Бьтэрбиньн чэка шэра

5

Ва шарнызе дийальке
 Жэра хуава тэв жи сэрхуэш,
 У бн баре атом-чэка,
 Говэк данийа ча мэре рэш,
 Кё быгазын дьле дайка.
 Мэна эва дькым нэвар,
 Бо хатьре заред дэла.
 Ваки нэбнен ахина де,
 У кэзина дьлкынге ве,
 Варьн дэнге хуэ текьна йэк,
 Нэвра быбьн пышт у жомэк,
 У газыньн, —«нэр эдлайн!»
 Пьр қэватэ мара эв чэк.
 Бра рэдьбьн атом, авза,
 Чэка гафа ван шарныза,
 Бо марьвайе нэр эдлайн,
 Заркынгара бэхт у шайн.

КЭВ КЭТІА ДЬНЕ

Кэва азайе кэтиа руе дьне,
 Дьнийа хамьлийа, эйни бьбара,
 Мьлатед дьне рабуна жь хэве.
 Жь кэва сьбе азайн дьбара
 Ль сэр Африкае у Асиае
 Дэркэтиа кэскэсора азайе.
 Ава рабуна миллион шот у шоткар,
 Нэвра матэриал хуауыа шэр-эр.
 Пьрныз дьэтин дэкина нэвар
 Ль бар азайе манэ лап нэтар.
 Кэв кэтиа дьне!

Кэва азайе дь нава дьне
 Эв чьқас дьчэ не мээын дьба
 Мэщале нада у нае ээвте,
 Жь ве көвейа океан пешда те.
 Рабуна мьтэт мэрнед Седэстур.
 Сэба азайе найфдар у кенлу.
 Щернед хуэ данэ бар кэва мэшур.
 Вэдьба нди барбанга дьне.

Баһара азайе, вәк хәнщәл у шур
Нире зәлме дьбьрә бегдсур.
Кәw кәтйә дьне!

Безафтә, азайи у әдлайи,
Хәлқед қул у дил тәв рабуна итйә
Габәа, Конго, Әраб, Ынд, Алжир,
Нахазыи бьжини бьндәст у һесир.
Кәла вана рабуйә у бь тьфақи
Һәйфа ван йәкә, тәһә тә фьрқи
Тьхачыи азайе заред хәвәа тер,
Бәр ван кәл-зиндан дьбьнә бекер
Сәһәт у қәвәт шәркарәд дьнерә,
Кә нире зәлме дьшкеньн әw һәврә
Кәw кәтйә дьне!

Зьншәред шәәе, дь һәвәа қорни
Зәнде шәркара данә бәр дәгма,
Һәтә әрд, әзман леда сьншьрни,
Боһа чаривайе ави мьзгини.
Шәре азайе у һика дьлә
Пьр қәвәт данә зәнда у мьлә
Һьсрәтә де-бава у йә шаһьлә.
Кәwә азайе аниһә сери,
Азайә мьзыи, вәк дәнгә дьне,
Бәрк дькәтә дәри, тәншәре,
Кәw кәтйә дьне!

Сәлә Әдә

Дәй бәһа мәһбүһи кәтйәк у рьһәи,
Кәһиһә сәра рәзк у аһә һәи

Шьһаһиһә бәкьһиһә хәвәһә һәрмьк
Кәһиһә мькьһиһә бәрх-кара рьндьк

Һәһәра бәдәw, бәдбәдәк бәһиһә
Кәвәтә, тәһә у тьһиһә рәһиһә-рәһиһә

Вә һәра мә һуһи тәһрәк у тәһрәдә,
Һәххәддити, тәһи-тәһиһәстәи

Бә сәһәр бун, жә бира м рьһә дур,
Һәвәлә мә һуһи кәһиһә у бәһур

Сәлә тәһә һәһиһә дәрбәз дьһуһи
Дә бьрһиһә мә һә һәһиһә һәһиһә

Сәлә тәһә дьһиһә дәртә тәһә
Дәһсә бьрһиһә кәһиһә, бьрһиһә аһә.

Дам. Ыламе ма ээлул бун мырм,
У ма бы вана дькьра ахин.

Д сэр кве ма былур дариин,
Сам м дьгрийа нал сал-эмин.

Сам дьр Мэзын бат, хвө гиһанд,
У с рине ма йэкшар шөбьранд.

Ум ма уна энин голкэпран,
Мамк а кэмшан мөра кэинийан.

Һүрөм пан һөв тен шабуне тэзэ,
Д с херхазэ тэзэ у тэзэ

Д с чыва сата эччане
А г ча дэнгбеж у шөде шайе.

Дьшала майа алави тэра,
Төра сат ма тэзарын м ра

ДЭРЭНГ ПЕ КЫСНАМ

Мын дит кэчед көрдайэ бэдэв,
Дьран сатай с дькьра

Дэнге кьлама, шынгини бе,
Чө хөдэ-хөдэ, два кэини

Чэде сатай эзэри сатай
Ле ль сэр дьле кэче дөдөл,

Мэшур дьхун хам сэр
У мераро хэбарнэдьдан.

Хама дьле кэче көрдэ
Мэшур нэдьбу нэму шөдэ,

Ле кө руднаштын рах кэини.
Бэнде дьла дьготын ва.

Кэче жөрда дьбун былбыл,
Дьнэжандын ринан у гыл.

Тыбуз жыотк, дьбун хэзал
Дьфротын цэм хорте дэдал.

Дэнге қиза тэви бае
Бала дьбу нав һэвае

У не дэнге хвэйи ширьн,
Пешда данин шайн, гьри.

Кыламава һым қэнш дькьрын,
Һым бьрыне жүр вадькьрын.

Жь ви эзмани нэраан,
Дэне курла дькьрынэ тэз

Дьле бэнгийа, дьле бьрин,
Кыламан дьһатын кьрчл.

Мари белбьл, дьбу гэкьач,
Дэрде хвэва нэрдэ жи һэвал

Эз ээроке сэррот, пехас,
Бь хэма ван дэрэи бум нас.

Паше, паше, аз пе кьсйам,
Хэма дьле ванэ гран

Нэ дьдан хорте дьлкэти,
Кэч дьфротын бь пэрэти.

Элэк шаро ва кэче гфал
Зор дэрдьхьстын жь мал.

Бе цьли ван дь аны мор
Дьфротын, ааа тэри ба хер

Чьсел бэдэв у сэрбьнд
Пе тэир-туие кьхэр у рын

Гьс котилке бьххэи
Бэж сьа дьгьштна эмин

Авед кьанйа жь ег тэ йа
Бь хьча-хьл дьшйа,

Та чьге эч жи кьре абу
Жь тэве ван бархэр дьс и

Элэ хэзал кьре хэсна
Дьчэрная дьра ван шйа

Эз зате нэван
Паше не кьсйам
У сэр дьле ван
Бу хэма сьран

Дьххасг гьс элэма нэи
Котилке бону дэра

Мьч дот морне бь бишмет, сьаног
Келээ, гьагэке кьанйа гьт

Кьшас сьна гьан гьрчма
Хьме ван сэр тэви мьшт

Гава герс дьбун.
Сори-моро дьбун.
Паше пе вьсьям
ѿ мэри ки бун.

Мъ., нъ занбу нѣзѣ до шумъ мари. —
Шурѣк тер у тжи, шурѣк нивмъри.

Шване бэнги дькьрнэ ахин,
Бархван жи пера йэдин,
Тэ тыре эзмин кэло-бин
Жь ви замани дькьрэ ахин.

Мәңә җе йәке паше пе ысьям,
Бо замане хыраб дьнәлһан

Октябра Мэзын бат, хвэ гиһанд,
Бэйрада мөшүр чыһанд,
Көчө көрдө, аза, бэ ахтһар,
Нһа пешө у бэхтэвар.

КЭЧА КОРДА

(5) MODIFIED AND NOT ALSO FOR THE

Дара бэдэw, чааw бһар,
Суратсоре мина анар.
То һыл хэм, һил дж тарман
Тэ эз кьрмэ малwеран.
То хэзэи гардан зрав
У дьмэши чэ пелэан,
Ах, эз кьрмэ лап малхрав.

Кэч хэйдйэ нызам чьма?
Жь бэжна we мамэ тьма.
Севэ сори хэлэт бьи,
Бага гёла кьанткьри.
Ть сэбра мын, кэва кьбар.
Дармыне цэши дьэс мь гэд,
Тэ рьне мын ныштйэ кэра?

Голбьһара нава бага,
Чэвэд тэ рэш (тэ тэ)
Дагма тэйэ сэр дьлө мый.

Мэна эва, ээ дьнэлым.
То дара эмире мьни шин,
Стэйрка мьни ль руйе ээмин,
Гасэк ави жь канйа сар.
Мин фортэк жь та ванэхвар.

Чардоре мьн кани, колилк,
Дэнге яве, бина колилк.
Дэнге канийа—дэнге тайа,
Бина гола—бина тайа.
То чэвраше, базьнзиве,
Сурате та мина һиве.
Ва ноба та, йа дьлкэти,
Эз кьрэмэ йэки жоти.
Бо ньсрета та, бажинзьрав
Эз бекалым у дьмьрьм.
Ахьр дьлэ, дьл нава эв,
Иро жь доһ хьрабтьрьм.

Дьле мьнда тө тирэк леда,
Бриндаркьр, дарман нава.
Бежа мэна чьйэ, нэйран,
Тэ ээ дама дэсте дэрдан?
Дэ вэра йар, мьн нэкёжэ,
Тэне мьнра глих бежа:
То дьхвази мьрьна мьн,
Йэне қэицки брина мьн?
Дэ эу бежа берэмм, кафьр.
Чьма буйи то дьлкэвьр.
Алики шагара мьн та бьр.

Бона илйе дьн наки сэбьр
Ле ва дьбэ кэча кьрда?
Тэ ээ дама дэсте дэрта,
Сэр дьле мьн бзмар леда,
Нэта шьгнэр мийэ теда

То бэрхки—эз жи бэрхван,
Рэза гёли—эз багчэван,
То нечири—эз нечирван.
Дэ тө бьва хвэне гли
У жь канийе вэра гели,
Мьнда тақат нэма иди.
Тө мьн дэрхэ жь ви нэли.
Дьрьшьфыи жь тэс.
Дьл мьнра нае рае.
Дьле рэбзи чь эанэ
Нэхмэшиа мьн дьлтан.
Нава дэсте бэдэве
Мина лэпакэ бэрфьм,
Бона ве бэртэлэфьм.
Чардор риан у гёлын,
Нава тжи бьбьльн,
Ва һордэ дэстед мьн сэр дьлэ,
Қэй сфэте та нава дьлэ...

ПОЭМ

ФӘДИЕ ТӘЙРА

«We беп рожед қәһицә кбир,
Һесир һабын бәр эдлаи мир».

Фәдие Тәйра

Мөһмуд бь хвә Фәдие Тәйрайә,
Шаире мәзһи ләһе кәрдаһә.

Бона азайе мқим шәржар,
Хәма ғи азайи бу һәршар.

Шьере ғи дәрд, кәл дьһеран,
Ван хәмава кәртъи баргран.

Әғи шәр кәрийә пешһа кәдхәбә,
Пешһа сүлтана, шаһа у мира

Әз тә бир тинъи ләһе кәрда,
Тә брина хәма у дәрда.

Фәдиге Т. ара, ләһе жорда,
Чы мазнык, җыкка тә кур.
Аша гави шәһе талда,
Хаме тра дөһе мән ур
Әһе чәһе ж. цәһкыңге.
Чыа, сал чы аш, жә чәһкыңге,
Голә, қай жә дөһе тәһи
Кыл, брә дар, тәһи у жир
дәһләһлән кәһе асар,
Цыһа чави сал-заманә
Чә хәһәбә шәһә, мирә

Ч. чатын буна залс жорда,
 Ръсче ван бар доне гора,
 Илацбъри у бѣхтѣар
 Бо ван динбуѣа гѣл у бѣар.
 Ёбура ван - рѣма жѣра,
 Шур кѣтабун дѣле вана.
 Чаръке нѣлк, гопал у лѣван,
 Пѣз у бѣрк тѣм лѣвалѣ ван.
 Фѣне Тѣйра гѣй бѣ гри
 Гѣй, анцѣред ван дѣбъри
 Шѣред вѣда брив мѣна,
 Тѣв бриге жѣрд лѣвана

Чи көрчүмө сэр аяра,
 Ыз ледьжыст даит гели
 Млате кырдыкчи калды,
 Бүт дөстүрү а хуң набары
 Золуицеда буң, бедняк
 Пе блура сал-азыяны
 Золма гравдыдан дэр,
 Дыкыгыр Фэжие Тэяра,
 Аяк калдыбу жь шун калды,
 Дэрде млат буйа сабаб—
 Кы дэе шун хун нэйт
 У чегарва буйа сабаб.

IV

Чавч буйг эхлэвч "Фирдаз"
Чавч Сиптан у Элдэдэг.
"Ча Фирдуси у Нисами,
Чавч Шотх Руставели
Чх Абсхан, Ваган Терйа ,
Дэстабре Анисде Хани
Бар жадхор—шер у плынг,
Шарчиг найфдар у сэрблынл
Хани та жлэт буйз нгнм,
Тн жи нлж шнн бс хэвэй, эгч и.

2

Тә вшьқи, тел-тәмбури,
Ту һәкиме сәбра дьла,
Фыкра хәзәһ пәр мәшүри.

Не сирван бэлтгэ тий
Гэр үсвэл тэ зорын
дэшт үсвэл тэ зорын
Минд дэшт тэ зориндар,
Гэр үсвэл тэ зорын

vi

Ҷамъи тӯлаҳои фармидар,
 Табиғат би ҳама ле назмёкар,
 Ҳамаи корди, тӯмаи, сазди,
 Мини сатйре азамин заалл,
 Гав бжарти, латиф, шобар,
 Тақла ҳамаи - бае эрав
 Ҳар гиле та тжи голаи,
 Во ҷорде ти—қанийа явсир,
 Ҳар ҳабаи ҳақ-ҳақ соҳар
 Ҷамъи амаи тайи рӯиҳи
 Ҳамаи ала дӯдаи сави

iv

Шык тѳна, дйа мьна кѳрманын
Дѳе бинтѳнг у беиладш
Клеме тѳ. Фѳцне маэын
Гѳнд тѳда хѳме хѳѳѳ дѳѳ
Дѳѳ ле тѳжн, зѳан ле кѳн,
Страйѳ бѳр бешика мѳн
Не зарѳ бум, сѳрѳѳт, пѳхас.
Дѳрнѳѳ шайир лѳпн нѳнас.

Жь готына мэрне мавын
Те бира мын тэне эвдас
«Ах, Фэкие Тайра,
Өчүрүм далым
Адыле тара»

viii

Ва змане тайн бадав
Нһа чатын дыш вэ сэр һав,
Нава қорна буйа кэр-кэр.
Дав, дыш срга да ча
Қой же майа тәне қалчык
Парэк ыра, парэк ыра
Тара ыра дыкәүгыра.
Во змане тайн брынши,
Һосте мазын, ыяр лизьмын,
Нэк-лак топкын у бинна щы.
Же ырожын жанса қорна,
Вәгариньн нава кәрда.

15

Ва мэриэ хэлэ у галанчи.
Занабуна тэва брчи.
Хэна тэйэ атлас у зер
Галанкырын, пе буна тер.
Ль ван кырын нэвэки ды.
Ле глице тэ бнда набын.
На шыере тэ тэнам нэхшын.
Уу гышк дэгме тэва кышын.
Дэнсбеж, айыг млэт хэвэйэ.

Бе нвнсар бал ван майа
Ана жь даве кал у бава
Чанд нэхш манэ дэгме тэва.

X

Дэнге та—бруска әвра
Бо азапа әмре млэт,
Ванра бубу тәми, хират
Цәләма зер дәсте тәда,
Бәрк шә, кәрнә вәде хәт,
Мәдәтә хәтә-нәтәра
Ава иро ләве жәрд,
Бәрате шьере та нһа,
Дәрхьстәна жь курапа
Дьле млэт, һа сал у қорна
Қәй жь кәинә лапи эһар,
Нәсне тә дьды бь ктеб у зар,
Чәва шәһәре ләһиң у нәләл.

XI

Нарв тә бу—зола у бала,
Нәчуйи кочка шаһ у мира,
Бо тә һеч бун сргун, кәла
Гәне мирә дөкәтә, әхсир
Дь нәвсада, зинданада,
Бьн дәсте ван нәбуйи һесир,
Ньма гәкәтә кәтәкә рдз
Нав бринә қәһд, чидара

У бәтә хәтә хәтә
Дәстәдәстә дөкәтә рәһәт,
Сәр нәта хәтә дьмаһ бәвәр
У шар дькәр минә һәршар.

XII

Гәтә хәтә хәтә
Гәтә у кәни тәра нәмам,
Чә дәнгбежә нәба дьла,
Мәшурбуйи тә һәрдәра
Тә заньбуһа кочьк-сара
Вә вәрдәһи хәһә хәһә,
Вә бьқалә кәкә мирә,
Дьма бәтәре у бәһәтә
Шкәтә хәтә у һа млэт,
Тә дьда дәр гәп у сәһәт.

XIII

Тә нәһамә мәрнә кәһә,
Тә хәрхәзә зарә әһи
У бәләдә рәһи хәһә,
Мәһәтә шьәһә у гәһи,
Чәһәһәһә буйи һәһә,
Гәһә һәһә һәһә һәһә
Тә һәһә һәһә һәһә
У һәһә һәһә һәһә
Тәһәһә һәһә дөкәтә
Тәһә һәһә һәһә һәһә

XIV

Ахър чьгас тэви швин
 Нун бун гәрде әрд у әзмин
 Ва бь кьрди хәбардайа,
 Жь тасәкс шир вахарна?
 Не фькра хвә гьр дөвдәмәнд
 Мләт кьрйә ашьд, сазбәнд
 Ва дөнге тә бь һәварн
 Бәрж нәжандйә кон у дәрн
 Тә хәма хвә, хәма мләт,
 Хвәря кьрйә қәләм, кәгәт

XV

Чь шайири, чь дөнгбежи,
 Кь шәватә нәму дьла
 Тә бақкьрйә мия гөла.
 Ва нәта қөрнә мәдә жи
 Нава шьере тада манә.
 Сәбра дьле кьрд лаванә.
 Мәшур дьбын зөлме гран.
 Дәрде мләт, Срина ван
 Ах у ваха шмаәта мә
 Нәле ванва нишан дьйә
 Шьере дьле қиз у хорта
 Шьере хвәва тә слайд ә
 У гә гандйә һәр вәләтә
 Чьгас хвәстән, об у нәзрә
 Чь аази, нәиус, хирәт,

Чьгас һәвар, дәш у газын
 Нәнсәре тада манә.
 Шмаәта мә речә тәва
 Бақын-бақын гредайә,
 Хвәйкьрйә нав рөһе хвәда.
 Кьвшә, шәкә бонд мләт,
 Ва расти жи қәләм, кәгәт
 Қәй нәлианә дәсте тәла,
 Дьле тә жи һәми сәрлә

XVI

Гә дьйә шыкә хорт у иере
 Кьрдайә әгит шәрчә, нәйфлар.
 Диндарва ча чйә у знар.
 Чәкел нәнгие хәндәлә нәла
 Тә гредайә кәләкә ванә,
 Ча Телие Тәмо у Телие Нәмзә,
 Ча Кәр у Кьльк Хане Чәнгәерни,
 Чәко у Әрфин у Сәратаждин.
 Тә әш кьрьна кәялу у қәй дин.
 Сәр нәспе кпел шә формә тьмс
 Рақьрйә пешйә икрә Әрәба,
 Шаһе Иранс, сәлтәне Роме.

XVII

Дә маһада сума әрхәтә,
 Нәй нәзәфәс тәми нәян
 Нә нәвсәтә, нә кәмәйләх
 Мәлдә нәзәр әмр қәләх

Гэи у ньче мэрийа, аге,
 Дэл дешандын мина даге
 Нэта шэва лапа дэрэнг
 Ван хэмава дыбум бинтэи
 Нэээр, нэээр шпан у гаван,
 Нале мында дыкэмгрийан
 Клам у блур мора гешэк,
 Әу бу хвэндэн, рьсқ у комэк.

XVIII

Әм һесире баг у аге,
 Ча қорбана ль бэр даге,
 Ма we чэва қәицкырана
 Кол-хэзаба ма ван дыла,
 Кө төнэбуна шыере Тэйра
 У we дәме хвара нэстра?
 Нэва әмре залулийеда
 Неди һеди кэтме сери
 Нета Фәқи мын фәмкыр,
 Кләме ми гөлә ньэкыр,
 Ль сәре чһа, сәр энара,
 Ыона әмре хвәйи малула
 Кләме Фәқи мын дэстра

XIX

Мори заньбу нәмү тышт ава
 Гэви һав дыбын, кәлогьрино,
 Қай дыле гышка кәд у брина,
 Дыхәнъдын нав бәра дәрде гьр.

Бын нире халге у кәдхуре нүр,
 Қай квин, былбыл, шар, кәвшан у тһа,
 Гәд, сосын, рнан, кәньр у гһийа
 Көрде кочарра дыбуна нәва
 У пешһа зәме дыкьрна һәвар.
 Әва мәритьре қай Фәқиә Тэйра
 Әу бһ хвә дыһат нав эл-әшира,
 Кө тәва ракә пешһа кәдхора.

XX

Мәритьре Фәқиә Тэйра
 Буйә шыкльче рәке мэрийа,
 Пе қаләма дәсте хвәва
 Тәв кьшәндһә хәмле ванва.
 Қизе карда қәлфә-қәлфә,
 Ыәице ванва сь рәи рәиһи
 Дымәшһиә тәва бәнгә
 We мәшева—кәве кәбар
 Чәва бәрхьк, чәва хәзәл,
 Кләмава—шынгина бе,
 Хәләхәла шәу у кәице
 Шәкә тәһийәте қәи кьшәндһә
 У ава қай бһи тһе зәзәһана,
 Дь тәнд кәта чһа кәиһә чкәһиһә,
 Әдәу у кәиһә жә сәзәһиһе вәзә
 Тәар у тү, сәлбьә у шәһиһә бе
 Кәрае дәһгәһе шәле у рәһе
 Вәра тәвара әу хәбәр дьдә
 Жь кәиһә қай бәһиһә

Ната иро гредьдә
Бона рожа эшқ у шайе.
Бона млэт, бо алайе

XXI

Жь сбе ната эваре
Нә дэнг дайә Дилбәре,
Дьле хвәра шәркьрйә,
Нобба дьла кәландйә.
Дьле ши қәй тәйре бе чар,
Бьлбьлара бубу һавил,
Жь машоқне әш һәрдә жи
Буна гәрок, буна бе ши.
Әш гәрийана ль сәре чһа,
Нав гәл-гһһа, ль рах канһһа,
Әш - машоқе назьк Дилбәре,
Бьлбьа жи со гәла бларе.
Мәритьре канне әлал,
Чһә у бани, гәл у риан.
Нәрәта хорт—қизе дәләл
Әш гәрандйә зозан-зозан.
У бь хвә жи ашьде ван,
Свьк кьрйә хәма гран.
Әш мләте биркьрира
Һишьбу кләм у блур,
Хәма гран дьбу мәшур:
«Wәй ло, ло, ло, һәйло миро,
Һәй лә, ло, ло wәйло баво,
Ах, дәй қәнщбу, нә кә иро...»

XXII

Һәр шәрт тәһ һәһә
Дәнг, мқме кәһ һәһә
Дәрде һәһә әш һәһә
Қәй дәр дәрә тәһ һәһә
У һәһә һәһә рәһ һәһә
Аһа дәр һәһә у һәһә
Дәһ һәһә тәһ һәһә
Қәй һәһә қәһ һәһә
Жь һәһә бә һәһә
Сьра дәр һәһә у һәһә
Дәһ һәһә дәр һәһә
Һәһә, мқам һәһә мьһә
Нотла дәр һәһә дәрәһә
Дәһ һәһә рәһә
Қәй һәһә һәһә һәһә
Қәй һәһә һәһә һәһә
Қәһәһә һәһә дәр һәһә
Дьсәһәһә қәһәһә
Дәһ һәһә дәр һәһә дәр һәһә
Сәһә һәһә һәһә
Аһа әһә һәһә һәһә
Кәһәһә дәр һәһә дәр һәһә

XXIII

Һәһә қәһәһә һәһә
Һәһә дәр һәһә, һәһә дәр һәһә,
Һәһә дәр һәһә дәр һәһә,
Һәһә һәһә һәһә

Паша алаа м рине к ар.
Таша алаа м лэт у жир.
Таша алаа м, рабуна пта.
Алаа алаа у мира.
Таша алаа Фора алаа.
Таша алаа Мшер.
Алаа алаа керьяне веран
Алаа керьян фориакэ зер.

XXIV

Алаа алаа ташт у зозан.
Таша алаа буна гол у рван.
Таша алаа алаа не зата.
Млат буна пьзам, пават.
Таша алаа алаа алаа
Гол алаа алаа алаа.
Алаа алаа, таша Фориакэ «алаа»

XXV

Алаа алаа Игьдаге
Муж, думанэ алаа ведаре.
Дька ахин мина баре,
Таша алаа, шэде фориакэ
Дька алаа алаа алаа.
Искэ-иска ханийе венэ,
Брине алаа алаа алаа.
Донге алаа те, алаа алаа алаа,
Гази дька бо алаа алаа,
Бажна алаа алаа алаа алаа.

Алаа алаа алаа алаа,
Маша алаа алаа алаа алаа,
Колоа алаа алаа алаа,
Алаа алаа алаа алаа алаа,
Донге алаа алаа алаа,
Алаа алаа алаа алаа...

Блар а. 1958

ХЭЛЭӨА АГЬРДА

(Вəgəhasti)

I

Һавине, сала нэзар нэхсэд чьдйэже,
Мəһа ийуне бу, рожа рэнэтие.

Ва архайин эм малда рэнэт дьбун,
Мэвьян хөбэр дьдан, заро ша дьбун.

Жь дэнге радиое жь щие хвэ рабум,
У нэфасьбьри бэрбь радиое чум

Сазбэнди у клам һатън гəһастын,
Глие газие гһиштэ бэр гəһе мьн.

Дəwca клама, нава мале
Һатэ бһистьне газийа һəwape.

Жь we һəwape, бь гавед хвəйн дэз,
Һе незикки радиое бум, сəхьним эз.

Партия . Ленин бу, кə чəтьнайа хвəда
Дəрһəqa бəсе эламэти дьда

Мəра дəтот, wəки фшистел герман,
Wəк пешдэ ашина қəлшика гран

Ва һəдəмн сэр мə кəрəтə бь кен,
Синьор дəрһəа бəзə дəлүшəн тє

Д.тот, wəки эw тєн бь дəw у зор,
Кə бьбьн хвəде Wəтане мəйн сэр

Һəрəна мə зу гəлиба дəw, рə дəдə,
Жь тəнге партия мə қəй бьрəк вəдə

Һəwарн сала бу, нава щие неик у дур,
Дəрһəз у чь сэр дəвсəз сэр, мəшəл кур.

Мəтə бəбəзиске, чү кəмү дəрə,
Фəмдəрə, зəлəл, кəтə нав бєр малə.

Бəдə бу тəнə шєртəд тəшкəре сэр
Qəwəтə мəйн нəдəтəндəр у зор

3

У жь дəтге һəwаргə партия мə нəлəл,
Кшйан у һатън мəтəд бəкəхтһар.

Һатън жь Wəтане мəйн бє сəро бьн,
Жь кəлəк бəрəл бьчүв ч мəвьян.

Һатын, чавыт хошина пеле вве,
У сәкинн лә майлана һөваре.

А... саре марийа, шалат, бехер.
... мазын бубун пе жәра йи...

Фанниста агьр у алаа дьрэханд,
Гонд у бажаред мѧ пѧй хѧв хьалхуула.

Ва мари. ьре аѡ шне пенэскъри
 , э. илде шен на ьн иди

Фронта мада Украйна дѣда,
Шав у рож рое руе хва вѣна дѣла

Шархин гүн бу, нэ wəxə həv,
Хэибуи тэнэбу нэ рожэ нэ шэ.

Гонд, бажаре ма вэдэки тер-т А.А.
Вала бубун, қай ыр тв кэс А.А. А.А. А.А.

Рож пэй рожа, һабуна мэйа пыр.
Фашиста хвэра дыкшанд у дыбрь

5

Филәдәд нәләл, с кә мабуна мол,
Чава мерхас, дитьбун ре у мошәл

Тав чубун нава меша, бубун партия
Пе сильне джымь, зяр дьдана ма

9

Марие советне, гашла Wätändö.
Эгэр бэр себе, эгэр зэвиада.

Мав рож дь элэг н . дсэн . нэг
Нап, нэмб д дэг сэр бав нэг

Чиде отгазе, қаси тода
 (евангел) бадам, аш пави чиде

Ան ինքն Գլխակն չուրանա իսկն
() չեմք չեմք ինքն չեմք չեմք

1. The first step is to identify the problem. This involves understanding the current situation and the goals that need to be achieved.

Մ ԿԴ ԳԱՅԻ ՁԻ ԻՃԱՐՈՒ Մ ԵԼՈՍ
{ԵԼ ԴՈՒՆԵԼԻ Դ ՔԱՆ Ի ՁԻ Մ ԿԴՑ ԵՅԻ}

Д. ЧУН САР Д ТУМЫН ТУМЫН
ФУМЫН ТУМЫН ТУМЫН ТУМЫН

Алар, . . . би ан бус кыска сме
де мн ан хуу джм пмет

Ածելի ջրի քիմ. խառնուրդը և թվերը
 1. Երևանի քաղաքի ջրի մասին

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible]

Базар на дьһарын тогтох хяналт
Нэр-эмнэг, чиглэл, үнэ, хэмжээ

Лит. мист. встане ма нар леба,
Лит. тател ва ин бакнубнава,
Лит. пер ва индун навак у робар,
Лит. ва навак навак вамаккар.

1. *Содержание*
 2. *Введение*
 3. *Глава I. Общие сведения о...*
 4. *Глава II. Описание...*
 5. *Глава III. Результаты...*
 6. *Глава IV. Заключение...*
 7. *Список литературы*
 8. *Приложения*
 9. *Сведения об авторе*
 10. *Сведения о рецензенте*
 11. *Сведения о защите диссертации*
 12. *Сведения о публикации*
 13. *Сведения о рецензии*
 14. *Сведения о рецензии*
 15. *Сведения о рецензии*
 16. *Сведения о рецензии*
 17. *Сведения о рецензии*
 18. *Сведения о рецензии*
 19. *Сведения о рецензии*
 20. *Сведения о рецензии*
 21. *Сведения о рецензии*
 22. *Сведения о рецензии*
 23. *Сведения о рецензии*
 24. *Сведения о рецензии*
 25. *Сведения о рецензии*
 26. *Сведения о рецензии*
 27. *Сведения о рецензии*
 28. *Сведения о рецензии*
 29. *Сведения о рецензии*
 30. *Сведения о рецензии*
 31. *Сведения о рецензии*
 32. *Сведения о рецензии*
 33. *Сведения о рецензии*
 34. *Сведения о рецензии*
 35. *Сведения о рецензии*
 36. *Сведения о рецензии*
 37. *Сведения о рецензии*
 38. *Сведения о рецензии*
 39. *Сведения о рецензии*
 40. *Сведения о рецензии*
 41. *Сведения о рецензии*
 42. *Сведения о рецензии*
 43. *Сведения о рецензии*
 44. *Сведения о рецензии*
 45. *Сведения о рецензии*
 46. *Сведения о рецензии*
 47. *Сведения о рецензии*
 48. *Сведения о рецензии*
 49. *Сведения о рецензии*
 50. *Сведения о рецензии*
 51. *Сведения о рецензии*
 52. *Сведения о рецензии*
 53. *Сведения о рецензии*
 54. *Сведения о рецензии*
 55. *Сведения о рецензии*
 56. *Сведения о рецензии*
 57. *Сведения о рецензии*
 58. *Сведения о рецензии*
 59. *Сведения о рецензии*
 60. *Сведения о рецензии*
 61. *Сведения о рецензии*
 62. *Сведения о рецензии*
 63. *Сведения о рецензии*
 64. *Сведения о рецензии*
 65. *Сведения о рецензии*
 66. *Сведения о рецензии*
 67. *Сведения о рецензии*
 68. *Сведения о рецензии*
 69. *Сведения о рецензии*
 70. *Сведения о рецензии*
 71. *Сведения о рецензии*
 72. *Сведения о рецензии*
 73. *Сведения о рецензии*
 74. *Сведения о рецензии*
 75. *Сведения о рецензии*
 76. *Сведения о рецензии*
 77. *Сведения о рецензии*
 78. *Сведения о рецензии*
 79. *Сведения о рецензии*
 80. *Сведения о рецензии*
 81. *Сведения о рецензии*
 82. *Сведения о рецензии*
 83. *Сведения о рецензии*
 84. *Сведения о рецензии*
 85. *Сведения о рецензии*
 86. *Сведения о рецензии*
 87. *Сведения о рецензии*
 88. *Сведения о рецензии*
 89. *Сведения о рецензии*
 90. *Сведения о рецензии*
 91. *Сведения о рецензии*
 92. *Сведения о рецензии*
 93. *Сведения о рецензии*
 94. *Сведения о рецензии*
 95. *Сведения о рецензии*
 96. *Сведения о рецензии*
 97. *Сведения о рецензии*
 98. *Сведения о рецензии*
 99. *Сведения о рецензии*
 100. *Сведения о рецензии*

М. 1980. 110 с.

Овечко, којој се кај неј љубав
 Илјин, кој се кај неј љубав
 Ху, кој се кај неј љубав
 Најавува, кој се кај неј љубав
 Је ми кај неј љубав, кој се кај неј љубав
 Лови, кој се кај неј љубав

Дит світила мали назву, де сапо-бур,
де, як вказує, чорне і біле.

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

Буду теб сакны бул сар чам,
Канара, тав у дож сар кыжы,

Наша жизнь и деятельность
не должна быть

Насъне ван кар dydyh nana ane,
I eef kaa xwa n. pety nana ane.

У маритьре шие храбкьри,
Нава қорнада шен набэ ьди.

14

Дит кат у ыред шор спи, ахтйар
Чава паракчи бе мал, бе стар

Дит эдбь мери са пайара,
Шоввта дьле жьна у зара.

15

Шыраки гран те сэр чэвед мын,
Хизэ ыбьм жо мс х-ма мэзын

Са жь we йэке қэ аза набьм,
У гава бир тиньм, чэвед хвэ дыграм

Г-даки ма ыда Адамовкеда,
Биэли ровибун, кэс тбине бу тедэ

Бехвайи дышэвтин чэнд ханисел дарин,
Дуе ван, ча хэлақ дыкшийа эамин

Пеле вгьр аша, мина гьраки
Ва хвэ авитьбу нава ханики

Қырча-қырча дэнге шоввате дьнат,
Ча гьр, нэстуге петира хвэ дышкенал

Дэака ыбьчук буйынга we дестда,
Букигера дьлист у наве we дьда

Қизык руныш бу сэр даре мале,
Лана пэзан жь шар у нэваре

Қизкынга бэчэw, тфэтка дэдал,
Бука хвэра дыгот глие нэзатал

16

Мэ сэр чэвет хвэ дит эадебака ма-
Ж, мы авайе дур, сэр чэнд гава,

Мэйте жыэке, наза хуе мэзипи
Жь бамза джэмын мюу цн бь тал

Әм жина ы сэр эрте бэ сфот бу,
Қай пэрге тале сфоте we ьроу

Жь мэйте жыэке, ы сэр мылс чэн
Гран кэттук тетак у тоыак

Нарадо жи бринтар, кетэка нава
У сорина ван чар дор гьртьбу

Дере жыке, қизе у е буйне
Дуз мина нэада буй у жь рэнаки,

Кб кыш ысу, гьрсе жи мэзкека
Ханне дьшамал жо we мэтенэ

Жь шие хмэ рьбу, эв физкыга рьндык,
Бэрбэ де чу, бь гавед хмэин бурьк.

Кьрэ бьлэ-бьл, чу рунышт сэр эрде,
Чид гие пазалат гот, дэни да де.

Гфача далаз гэлэ дсра хэбэрда,
Те мэйте сэр эрде шаб нэ льда.

Кузък жь we йаке зэф бинтэнт бу,
Дьле we тжи бу, руднышт у радьбу.

Әве хвэст песири дайка хмэ вэка,
Шире шейз нэлал ль хмэ нэлалкэ.

Нькарьбу вакьра, саре де гьрт, вэжанд,
Поре we кшанд, ле тѳ шаб нэ станд

Ма илащбьри у дэст пе кьр грийа,
У назьк-назьк дьвөкланд «мама...»

Гава пе дэстыка чөвед хмэ мьзда,
Сурате we пе хуна де сор бу, ма.

Поркынге физьке нариька у зөр,
Қайтанэка сор гредайи ль сэр.

Мқим we ф рмэ жи букыга we бу,
Кэмеза лэшкара хэмьландьбун.

Әв поред зэр у қайтанед жанэ сор,
Сар госта дьмьмьлини д р — дор

Физькера т в бубун де сав, бра
Гышэк льдаде дэст у ш дьбун бер.

Қинке с р сннч Самта вэне эг,
Кэмеза мита шие р зала хмэ лит

Лс пар а дькчдэ, қинк рэзави
Нэге перчу р бу а шгэу чонг тан

Қай сэр букыга хмэ саре дьбу
Қай оукынге т ра we нэжроу

Әв итмьска, фат у бс — д,
Чь дэни у, те у бэас we гот

Қомандар Сампэвски әм а гадат,
Чьқак радьмьска әм рэс жи дэма —

Дьле we оу а дьмьска, нт кстр
Гьлал бу, о, we қр хмэ т бэ сэр

Қинк пьв, р су шэе — с — а
Був жэи н эмэм жэ саре а у

У дэнт ль те кьр «мама» — «мама»
Гэтэ гэм кэр ахрысат дьсэ

Дизкига этим бь грие хва ава,
Ньфьри дькьр ль шарьза тэва.

Дьгрия у пера жи хва дьтарьтанд,
Жь чэвед хвай нешик несьр дьрешанд.

21

Заньм, нуне пьрскьн, мын ьди чь дит?
У гало чэва бун бринед Ватен?

Өзе дитына хва ьара кьн бежьм,
Чьмкн дьрһага шерда ах дьтэдым

Парак Ватэне мойи эзиз мын дит,
Минэ нэхашэки дьле ье давнт

Ва мын Ватэн дит нэму ьэде ьела,
Завстана сэрме, бьн кьрке спидэ

Неиз бһаре, кьлнлж кэвшане ье,
Насьлэте ьейэ навине, пайнзе

Мын дит чэмед Ватен фрэ у пьр кур,
Дэнтэки ньмэ ле у қай дьгриян ьолул,

У чэва кэмбэр хва гредабун
Ль пышта ере у хьшина ьан бу.

Дькшьян у дьчуи ча хэлэде шкэсти,
Дьчуи, хэмед гран хвэда ьэшартк

22

1 ськэте сь ма ш кте сьр-самэга,
Гэла нвисар у сэрнэтиэ ьана,

Ктеб, гала-гала һэбунед дьне
Балай сэр эрде буи у нава нэре.

Завод у фабрика, тэмаминьа хэва
Нан бубун храба, нан ьык у вала

Вагэал у рья машина храбьри,
Дурва кьни дьбун, ль сэр һав лодьри.

Ва стуне тсла шкэсти бун бьндва,
Геле сэр ьана жи дардайн пева.

Мэдэнед мэйс комьр у насьн,
Сь тэмам һьлпийа буи жь бомбед джмын

23

Станкисе электрике бэри шер, эгэр
Қэвата авс энякьри дьда дэр.

Бэтар галар а мьткьн ча жарьсар,
Кь нава шэве дьхэмьланд гьнд у бажар.

Кь нева шэр, кидэре шэр дьчу,
А чар гэрэф тэри тарнэтан бу.

Бь дьна мэйэ пьр, бьчук у гьр,
Кэт сь, нава хэлуи агьр

... джа тамус у хират,
ерса дьл, башарбун, хэйсэт
... джа жь ицн радьбун,
... джа сэрхор тэви нэв дьбун

Гави эула дьл иэрийа радька
'тарьве оса нэму тьшт дька

дува готьна:

«Цар тьм-ра, царм дьм-на,
Мер дьм-рэ нав дьм-на»

Наве Самплавски we на бьмина,
Мерхасна хьэва нэртъм дьм-на.

Бар тэве мына, бир нахьм тьшцар
Бэжнблянд бу, диндаракна чаша чир

Занде мы чалын, бэдэж у мерхас,
Джмын т, бар мы нэдьбун хлаз

Нава шэраки томра, чэтында
Джмын пешда дьхэт у вор тьда

Самплавски личу дьхэт куэе куэ,
Мэшкэрара дьгот глие хьэвй дуэ

Рэбу у глие өмр бе девда,
Гэла топа джмын рэх мы тэцба

Пэрче гьэле мыс мы бриндар кьр,
Өми өмре хьэ қасакэ эглэ кьр.

Джмын те танка на резин дьбун,
У чьқас дьчу, шор томран дьбу

Дор аэшкэре ма, жь танкед джмын
Рэх нэв нэдьбу хэлэвэ мэзын

Самплавски, ке эв дит, оса бриндар,
Чаша шэрэк, бь денгаги нэйфдар

Кьра қирин нав хэцқа эгьр,
Пешда сзэнийа, лэикэр пэй хьэ бар

Танк, бомб автомат, қарма у мэри
Тэви нэвдо бун лэ сар нэр мыли

Нава мы шэрида ман Самплавски дит
Пе дэсте хьэбн қалц бьтбьга давит

Жь дэрса шийа эр танкед джмын
Ицн бь мы тэцба, лэ бар тэвэд мын

Ботёл лэв нэвда жь хьэ рэви,
Бэ нел у перс, бар тапка дьв бэви

«Жь танк жи гьнаиде мы оғари
Қриэ дэрхьет, кьра қирин, гави

Ча сьрия танка, бомба кӱта бу,
ѐм жь һэр алһия бэзһанэ һэвдӱ.

Вэтанһьзе һайфдар, минь шерэ
Ре у маһаһэ һэдыдан һайара.

Самплавски бриндар у пе дэстэки,
Оним гьртбу пэсирэ йэки

Ле һайф, ньшкэва фашистэки дьн,
Навмыла ви хьст, пе кэра мэзын.

У тэлэ мерхас, шӱре гранда
Ве формэ тэмьрин чаһа чьра

Бо бир анина эһлэдэд һэлал,
Лайнқи вана, чекьрын һэйкэл

Вана бир тиньн вэхте мерхасһие,
Вэхте чэтьнанһие, щие эшқ-шайе

Жь вэтанһьза, мэрие пешэкар,
Табутэк чекьрын бо қомандар.

Самплавские эһит, сэр гэлэ мыла,
Нав табутеда дэрхьстын дэраа

Лешкэр у қомандар табута сор,
Ль сэр мыле хва һьрын дор бь дор.

Һьрына бажаре незик — Салһоке,
Нав багэки бэдэһ, шие сэйраһе.

Комисар Мэщит, бь глне алһан,
Һежан Самплавски хас, да эһи —
ѐре һавалһо, мерхасһия Самплавски
Гошара нача бира кэсэки

ѐһи бона ма һышт борицэки мэзын,
Вэки эһ жи минь ви шэргын нэргьн.

Ва эһи иншанда вьзкьрына хва,
Бо заһһия Вэтан у щыаэта ма

Самплавски мэхала хваһа һабот кьр,
Һар шэрванэк дькара һана агьр.

Вьһьра, бавежа чь хэлэқ жи һэбэ,
Бра эһ йок мқим бира вэдэбэ.

Бра кэлэлбэ шире ве дайке,
К жь тэһа ве эһлэде һа һэге

Табутэк чекьрын бо қомандар,
Табутэк чекьрын бо қомандар

мэгээннэе ма мина марики,
Борц ньдан сэр хвэ шархын ча Сампдан.

У ээрн пэй зэрпа агьр кьрын,
ж бь же йоке хитре же хвэстын

У явва шийнэе мерхас ньланин,
Габүтсена шие һазьрькьри данин.

Мэритьре рое жи қай ав йэк дит,
Гэл нэьр бо ьндакьрынв эгит.

Қай жь хэмв эгит, пе эьрэки рэн.,
Мина тардаке гьрт деме хвэ гьлэн

У мэритьре қон дар у колитж жи
Бь сьре хваа конда дьбуи бо жи.

•

Лэшкэред ма бь рьн у щан,
Ава бэри джмына дан

Пешда чун ча брук, тофил,
Кьта кьрын қэзния гран.

Бэйрақа хвэйз алтъндар,
Берлинеда чкаиди жьбар

Борц ньдан сэр хвэ шархын ча Сампдан.

У ээрн пэй зэрпа агьр кьрын,

ж

У ээрн пэй зэрпа агьр кьрын,
ж бь же йоке хитре же хвэстын
У явва шийнэе мерхас ньланин,
Габүтсена шие һазьрькьри данин.
Мэритьре рое жи қай ав йэк дит,
Гэл нэьр бо ьндакьрынв эгит.

У ээрн пэй зэрпа агьр кьрын,
ж бь же йоке хитре же хвэстын
У явва шийнэе мерхас ньланин,
Габүтсена шие һазьрькьри данин.
Мэритьре рое жи қай ав йэк дит,
Гэл нэьр бо ьндакьрынв эгит.

Дәма хва з мөрийи бәлам
Кьыша ламь сьымма
Дь гле мь бәсе шабу
Ва фә, йәсә, джә хәва
Гәр чәвед мь дүрәз бә, чү

Будьзак у дзвончак
Ты хваля толькы думам
Ты тым будзешы

Кы оу кдыл терекавы,
Дзе лары бал шынара,
Бо пазе та кдылка дыйны.

Накн оу жн тере накн,
Дзе лары, пры навт пожа
Кдылка тэрскы жь нар мала

Дзе лары мь сепе чна,
Нава гала у новала,
Будзешы жь хвала

Стар оу жн терекавы,
Жь хварыне аз чынама,
Тара мьн оу бачн вана

Пазе та бе аа нахель,
Да шне гала каныа заны,
Кы хваля аа думам.

Стар ааа нму каныа
Ты тым аа нахель,
Бачн вана аа херсч мьн.

Оу мазале дыйка тана,
Ты тым мьн дыйка,
Иа аноры бажна тана.

Дз шне мьн дыйка тана
Иа тым мьн дыйка тана
Чыма дыйка тана

Ла то гала (хвала)
Дыйка тана тана тана
Мьн оу жн тере тана

Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана

Кдыл тере кдыл тере
Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана

Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана

Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана

Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана

Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана
Дыйка тана мьн дыйка тана

Чыгак дылат дор сәре ми.

Ава һәве һа дьфьри.

Шмо бар хвә хвара ва гот

А хә мә мачагравн

Мын тәре һәсәе мыно,

Хвә вәшартыа әу ви али.

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

А хә мә мачагравн

ФАСАЛ ҲАРАҲАР ХАҲАЛА МЫН

Фасал Ҳара, Ҳар-Ҳаала мын, дәрде мын
 пәзе баве та ниньн Хәу наҫава чәлед мын Тә-
 рида аз Һәр гаве та дьбиньн Һә дьбиньн гава
 го жы мал дьрәви, тейн бал мын Һә заньн Һә
 кижан кәвәрн, ко то дьгед хә датила сәр
 Һана, заньн дәсәд хә дәсәжи кижан шилана,
 Һәки Һәһәһә һәһәһәһә, һәһәһә һәһә гәһә бе
 бын Фасал Ҳара, дәдәлә дәдә мын, Һә заньн
 жы малә һәта һәра то чәнд шәра хәдәһә әһә
 хә кәвәр тәһә дьки, чәнд шәра сәре хә дь-
 гәһәһә, ко тоһә хәһә Һә рәһәһә сәр һәһәһә
 хә, Заньн чәнд шәра вәдәһәһә, пәй хә дьһә-
 һәһә, ко һәһәһә, гәһә пәй та то кәс һә

Фасал Ҳара старә дәдә мын, Ҳара һә һив
 дәрәһәһә Һә заньн һив кәһә дәрде Һә заньн
 то чәдәс дүри мын, заньн, Һәһә гәһә-гәһә стру
 һәһә орта мә тә тәв заньн лә тәһәһәһәһә, гә-
 лә дьһәһәһә әһәһәһә мәһәһә кәһә һә һәһәһәһә?

Фасал Ҳара сәһә дәдә мын Ҳара гәһәһәһә

у шэвде тек- нава рёне мьин нар. Вэрэ
эв шэвта гэрйя - шы

Фэсал вэрэ, кар-хэзала мьн. Ээ қә н
нэм эвинтйя мьн у та гәло пәта кәнге же
шан?

Вэрэ фэсал

ДЬЛЕ МЫН

Дьбежын шер сэр рйа аве дышке.

Дьле мьн, рэбәне жи, мина шер таякә.

Гава шере хвә һьддьм, дьчыя сәр канье,
сашәкә гран дькәвә дьле мьн. Жь же сәве дьтыр-
сьм, хвә ьндакьм, дьнге мьн бышмта, шер
ть сәр мьле мьн быкәвә, бышке. Сәбобийа шке-
нандьна шер бьдья руйе мьн, же мьнра бе-
жын-«та чәве хвә гәрандйя сәр көре дьлө».

Дьбежын шер сэр рйа аве дышке. Жь же
хәме и шерм « мьн дьрөм дьрөм аве дьтыр-
сьм, һан шер бышке, йәке жи дьле мьн эвдә
рә ән дь дьтә дь хөргә жәбә дь сәмет йтәи
ньшкәва текә қирин, жь дьнге дьл хвә ьнда-
кьм, зәнде мьн сьстбьн, шер быкәвә бышке.

Һьдәшә шьре дьрәм һәрмә тпә? Мь
гьре сәр у дьл мьн дьтә дь дьлә. Ах, гә
та хәтә же ь дьлә мьн дьтә дь дьлә. Ах, гә
ра шкәстьн?

Дьдәшә шьре дьрәм һәрмә тпә? Мь
та дьдәшә аве, сәр хвә сәржәр дьм сәр дьрә
хвә на һөрмә сәмкә дьм дьлә дьлә. Ах, гә
дь дьрә, сәр сәмкә дьлә дьлә. Ах, гә дь дьрә
на жи дьле мьн тап накә

ӘДӘТ БУ

Рәжәке чәнд мәри һатына мала ма. Дә
бәве мән әмр кәрын бәр җана кыш; һабым һә
рым тәвлә. Әз зу чум тәвлә. Мәри чунә һә
зәрә мәтә. Дәд мән кәләв дәли, руныштың. Жә
тәвлә дәркәтым, фәсал һезики дери бум. Мә
бәр қәлиштокә дериго тәбыһист хәбәрданә мә
зана. Чәвед хәз қарыманд хорт дит, һәскәр. На
фәса мән дьһат бьринә, дьлә мән дькьота, гә
рийа мән тжи дьбу, лыгед мән һеди-һеди сә
дьбун. Мәритьрә әз дьхәнқандым, лә жь қәлиш
тока дери дур һәдкәтым. Дьхвәст һәму гә
быһыһиста, го хәбәр бәрһәдә. Мән дит мекәл
әзиз, чәвед хәз кьота бу танга дери. Мән тьрә
әш мән дьбинә. Шәрма руе хәз, мән сәрә хәз
бәржер кьр. Ньзаньм, хортә дәләл чьмә чәвед
хәз кьотабу танга дери?

Әдәт бу, хорт гәрәкә хәбәр һәдә. Мән һә
аһьбу. меванә шаһьл боня һесәндьна агьр-әләвә

дьлә хәз тәсәк аһа сәр жь м ринә т хә т,
һәнә ләпәк сәрфә сәтәһә

Мән дьхвәст тәсәкә аһа сәр жь рә
лест, лә меванә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
түрһә лә у сәтә хәз дери вәкә сәтә сәтә
һәдәкә, бей сәтә мән кьотабу сәтә сәтә
әдәт бум. Мән сәтә хәз тәсәкә сәтә сәтә
дери һәкә кьәһә сәтә хәз сәтә сәтә сәтә
дьхвәст лә тәсәкә дери һәкә сәтә сәтә
дәд, хәз сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәма тәсәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәдәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә

Мән сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә
һәкә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә сәтә

Дийа, дэ тэмн эмише тэ һэно.

Мын бэр сэр левед хуа, вана тэмкыр

Шурэк тал бу, пе бэгнал бум.

Шурэк тэмширын, пе we тэмийа эмре
хуода фэнш бум.

Эмише тэ һе we гэлэ һэбын, ле бһара тэм-
кырына мын ьдн дэрблэ дьба

Пайна бь зор хуа кӱтайа нава бахче дьс
мын у цьра хуа данийа сэр поред мынн вэдэки
раши-кэрэки

Жь цында тэмаред хуа, бахче тада һыш-
тйа се тэмшьһерьбандьван

11 Январе с. 1961

ХЭҮҮ ТӨГӨХ ТӨГӨХ ДУН А

Ом херэки ю ахи бэдэл бу

дьеде мы тэмэз бу, хэлэл эдэл, мнани эвэд
каныс бу

Цэс шурэ у к мэрэки т мнэ
дм. Силбэл у хуах тэ шикл мнэр бу

Шурэ у хуа тйе Силэ Хэлте Бн
шох те фэнш у отра эв нте we сэрэ хуа С-
да Гэлэ марьыа у дьлэват бу, нэла тэде
Силэс к мэрэки тэмаред тэмнэ т мнэ хуа
нь, мнэки вэдэки сэр зор нэ

Ом мэрэки хрэбье мэрэки тере у бн
родам бу нэз тэ Силэс тэрэ п рыве хуа
дьяр, хуа те эмерд р нэ фэнш дьнечэ т у
бн шурэ рускэ эрт у экин дьмэ

Чэвед мыда хуа хэр тэс, сэр тэде
мы тэсэра тэде к мэрэки рыв мэрэки
рожд эфнэ у дьмэ

We тэсэра у а дьтэ т мэрэки, хуа х-
бардыа фэнш хуа ж мэрэки нэ шэрт

дэв тэдэ пышта хуа дьла бэр стуне, дьс-
еми тэдэ сба зьре хэжи ашас машур нэсүйа.
Ле-ле бу минани бруске текьра тэдин, гирин
жь щие хуа бьдэтиа, бьчуйа тэни кома шадьла
буйа у не листын у страндьна хуа, хабэр тэ у
лаарднэд хуава, дор нада тб кэси. Ле тэ қас
зыгот қазатэка зор эв паша вэдькшант
тэрт тэсрэт кэ тэ тэдэ х тэдэ тэдэ у хуа
зэфтдыкар.

Ван рожа хорт у қизед эмире шира хуа л
хэмьландын, кьнщед вана тэза у рындбун, тэ
чэнед шила хэма гран һэбу. Дьқашми жь ш
дыпрени: — чь ль тэ қашмиһа, тб чьра кэни?
тэ тэдэ кэ тэдэ қэт

Рожа дэркэтиа бэрбь зована жи нэсб дэ
х эбл Хэт, на дьсун тэсэни и тэсвонд дэ-
гьртын, дьлистын. Данге зорне у дэфе т не мэр-
тэ дьбьр, мэритьре һэр дэрбэка дэфчи дьтэми
дэсэт у дешанд.

Эми, хуа биркьри, дьнһери қазакэ нэсэи
вана бэдэв ната коч жь щие хуа дьтэи. Дь
нһери тэ кэсэ тэсэд ми дьр рьмни Тэс бь
гота, қай бь чэвиана зованаана бэдэв қани гьр-
тэ у пыше тэқатэти сэй хуастыа хуа эв
бэрдьдэ. Коч дурдыкэт, дьчу, эв жи мэдэһари,
тор-пошман, вэдьгэриа баал кэрие пэз.

Щие ми кэви бул, ашас пине шурдэ-цу
рэ ль ван дьрутьбун, мэри тедэрнэдхьст гэдэ
пьртне кьнше шийи растанэ кижан бу? . ле тэ-
108

тэхе шии пост чарьх у г р ми? дь ж т б
тэред бьрминэ шьстале равандьун

Бун ван кьнщед кэниаа дьтэка нэсэи
пьртэниа һэтысэ вэшэртэ е Мэи тэсэи, к
эв дьл бэна шэ хэте қ ни у шийи а хэсэ с тэ
эна кьрне

Эв хорт шьстале тэдэ у, кэре А мэте к

ЛӘЩА ХОРТЕД ГӨНДЕ МӘ

Баш те бира мын, чава рожакә чәнд хорте
гөнде мә һавра кәтәбуна ләще.

Мәна шәре ләщә вана әв бу, гәло итә
бире дие, жь нәмушка чәтәнтәр чьһә?

Йәки гот:—әвә дуә се сала, дьле мын кәтә
йәке, жь диндара вә хвә ында дькьм, қатар
мында намина, нькарым гәвә хвә пәй һәвд
вәжьм. Дьбьм ләп илащьбри, хвәда дьшәмьтәм
у тә тышт нае сери. Жь вә зәләме чәтәнтәр и
чь дькарьбә һәбә?

Хәләме аге, хортәки бәдәш, бәжиньбьлид, сме
қайтан, ләвқәлыши, хвә эәфт нәкьр, тәви ләше
бу, гот: рәстә, әвинти тыштәки гранә, әвә
чәнд сәлә мынә, әз жи бона вә йәке шывантә
дькьм, һе нькарым қәләне дьлкәтийә хвә би ма
сәр һәв. Шәв у рож хвәда дьшәмьтәм, жи вә
хәме аза нәбьм. Лә жь вә йәке жи зәләма гра
һәйә, әв тәна агайә.

Ага рожакә бар мәрийә лә мын һерс
мынра гот:—гулә, тә хәләми, ангори паләсе хвә

лөнге хвә дрежкә, йәле иә, әз гәне тә жькьм
- у әвин сәләк лә мын хьст

Дә нһә һун бәжьм, жь вә дәрә у көде гран
тәр чь һәйә?

Те бира мә, чәнд хорте гөнде мә, һотара
гөнд руньшүтүн сәр и нәле смете хвә ба дь
дан һәврә кәтәбуна ләше бәнит ира хәбәр
дьдан

Дьхә вана дәр йәки йә хвә дьгот.

Оса жи нәһатән сәр фькр и, - гәло тәлә
жь нәмушка чәтәнтәр чь һә?

Е ГОТЬНА ТӘ ЧЫЙӘ?

Жь ван рожа гәлә ав кышайә, гәлә қәу-
мандың қәуымийә. Қрава пайизе данийә сәр поре
мын. Калбун жи һәмин минани баэргәнәки б. рил-
ран кәтйә пешиа мын у һеди-һеди пәй хәә
дәбә

Чьқас пайизә эәр незикки мын дьбә, аз әу-
қас сөр у сәрма зыьстанә әмре хәә мәшүр
ткәм

Әе әу қиза бәдәу у канийә гөнде мә қә-
жь бирә мын начьн. Нава биранкинед хәә жә
самушкә ширәнтәр, гәбә эрәнтйә мәнә әмәльнә
кә һәрләм те бәр чәве мын. Гава аз бир ти-
ләм, мын гәре аз һе шәһәльм, һе әу қиз һийнә
мәт

Канийә гөнде мә, кә жь гөнд әпешә дур бу
тәсәб дьбу шие анарәтә нәб у әвинтйә хорт у
қиза

Бь мәна ав вәхварьне лә сәр канне һәс
лә сәр рйа we, тира нәбә хорт у қиза һәд
дәкәт

Мын жи қизкә бәдәу һабант лә дьбә тә?
әу қиза дәмләтйә бу у һе бешикәзә бу а лә
у бәве we соз дабуна мәрие дьн

Шәрәкә лә сәр рйа канне расти гәдәме
һәтәм Шәрәкә быгук сәр мыле we бу we лә-
вәтә хәвәвә бь ән д, бьлдә бьлд хәвәвә хәвәв
дьдәм, жә кәниә вәдәгәртйә б рәб тәнд

Әз незикки вәна бум сләв да вә, сләвә м н
пәгьртән

— Оңзед дәләт аз тима, гәлә авкә тәһи
мын? На бәдәу бь кәтәкә ширән нәре хә әни
хәре

Чьңга хәә быгүрә, һе хәә

Жь өвә we аз тер һәдәбум қәй пеи бәс
раздәбун у агәрә дәлә мын һе сәр дьк рә. тә-
вәтә we фәжкәр жь мә әпешә дуркәт

— Тә чьқаси тийн, дьбә бекәфә?

— Бәтә, аз бекәфәм

— Чь тә қәуымийә, кия рә тә дөшә?

— Дәвә мыт әу шәп у рож рә әпешә дур

мын

Жь we тә жә әм бәдә мәшәдә һәв бь сәр
рйа канне әм расти һәвдә дьһәтән Чьқас дьбә
әм әуқас жә дьбә дьдә нәрә әт дьдәм Чьтә
мәһ кәтйә әргә ә әмә гәтәт қәй хәвәвә
мын һәдәбум бәвә мән әз дәвә готйә тә чьбә?

Мын гәдә чькә әз тә һәдәбум хәтә
рәһәм

Һәдәвә һе әм жь әдәһә тәдәһәвә тәдә
101

«эве гот:—фланкэс, каре дэватя мьн дыкы, we
зутьре мьн бьвын, ле готына тэ чьйэ?»

Цыте мьн пэшына, брина дьче мьн ку
ра ната ви чахи хьэде рэһмэ

Се-чар пэфте хэтын орте, эве гот ахьр
we мьн бьвын, готына тэ чьйэ? На эз ви хорти
чэзакым, эз тэ пьздыкым, дьхьазым эм мьн
пэвра бьн

Бэдэжа мьн дьгрия, чэвед мьн дьнһери, һив
һа шаба мьн бу. Эз жи дьгриям, ле дьле хьэда

Жь we роже гэлэ сал дэрбаз бунэ Црава
пайнзе данийэ сэр поре мьн. Ава канһе бь ту
лава анһна дуз орта гөнд.

Гэлэ сал дэрбазбунэ, гэлэ фэмиандын фэ-
мина. Сэр у сарма зьыстана эмире хьэ эз иди
педькасым. Ле чькас жь кетэка канһе дэрбаз
дьбьм, мьн тьре эв қиза бэдэw һе һивһа мьн
у чэвед мьн дьнһера. «Ахьр готына тэ чьйэ...»?

БЭWACA ДЬЛ

«Эви не буре каре не дэвара д. де ыр
сэр эве у берне. Гьшка дьготыс—«мгәмед ви
бецбсурын, эф рынд ль һэв тинэ».

Цыте мьн пэшына, брина дьче мьн ку
ра ната ви чахи хьэде рэһмэ
хэбата хьэ дьһиштын, хьэ биркьри гөһларбун,
паше ахине жур дькшандын, дьһиштын, дьчун

Гэва эви к тэе хьэ фот дькьр суре дь-
хьст дьһиштын, паше дькьр мьн дькьр
руе хьэ дьһажандын, һедн-һедн барбь ви дь-
патын, дьсөкьнин, мьнани мьһа дэзэки дуа чэ-
вед ви дьнһерия у дьса дэст бь черэ дькьрын.

Эви жь ява беривана қизэка бэдэw бь-
жарт, кьвш кьр. Растэ, эве на дьстьра, на саз.
гел-тэмбуре we һабун, на жи хэбэрдьда, ле эв
жи дьһиштын, паше дькьр мьн дькьр

Мьн мьн дьһиштын, паше дькьр мьн дькьр
беривана С жи дьһиштын, паше дькьр мьн дькьр
на дьһиштын, паше дькьр мьн дькьр
растдькьр, дьвита сэр һавьла хьэ

Бь дьһиштын, паше дькьр мьн дькьр беривана

жирэ-бадэw, нэгербуйи мезэ дькър, нота хэбэw
берне кота дьбу

Бадэwе тэ шара дэнге хэw шира
һылбат нэсаб дькър—нэwаса дьле wи хэрти нэ
дэхwазэ

Өw у беривана бадэw дь нава гашла таовэ та
юзане һэма бса бе ду, нава хwэда дьшэwэти
агиква жи дэ шет wэндара бонз I. вл р ж
Сь рож wэдэwи, рож бь рож би хwэди дьбу

Рожакэ жи бэри эваре, эwи мина нэ
шара, бнэтэра юзане кэри пэз дьшэwи
жи бона дьле хwэи нэwэ т олуре т хэ
дэстра

Гэрих педэ-һиди эр: пь дэwи wэw
тэшт бон хэwэ, нэwэрт

Wэдэки шунда қай бина кэлилка
гын эе тэwэ эа не бнхwэи wи

Жь дэнге блуре пенэньсйа,
ватна сакниһа келэка wи

Өwи бэре хэw гонэст алие кб. ашэwэ

Өwе наве wи һыла, эwи жи пэwэwэ
бэхте тама, лонн нэка, дьле мьн аз нэwэwэ

Шэде wэна wакэ сэлэтакэ wе шэwэwэ
ширен, кэри пэз кэwи.к у алын пэwэwэ
бун, бэе араб жи чава херхазики дьбу
наwэwэ рэмэwэи дэда бэрдэwэwэ

Гэбийэт бь рэмодари пэ пэwэwэ хэwэwэ
бэwэ wан шаһыла wэшартьбу

Беривана бадэw дэнге хэw нэwэwэwэ
нэwаса дьле wе бса дэхwэст.

ЛАШЬКЕ ДЭЛАЛ

Лашьке дэлаа, мьн заньбу сора дьле тэ чь
бу, глэwэ тэ дьгэрһай нава шэрт у чимана, дьчуйи
нава гэлне кур, рудньшти нава кбалика, хэw
дьгэрт бьн сйа знара. Тэ хэwэ wэдьшарт шики
хэwэwэ, чардоре хэwэ дьнһери, чэwэд хэwэ дьгэр-
манд. Мьн заньбу сора дьле тэ чь бу.

Гавэ кэри пэзе Кэлэш бэр дэре мала wэри
дэрбэwэ дьбу, тэ ахине кур дьшэwэди, тэ бира
хэwэди чэнд мие бэрдир дьжмарт, пэше тэ мина
кэрт дьнһери, дьса дькър ахин

Мьн сйра дьле тэ заньбу, мьн заньбу шэре
дьле тэ чь бу

Ахин, шэр у дэwэ дьле тэ пэ эw бу, wэки
чэwэwэ тэ пэди тэшт сьwэ мн, шинэwэ хэwэ
бншанда бэр дэре мала бэве мьн у тэ эа биб-
рама бука мала бэве хэwэ.

Лашьке дэлаа, мьн заньбу сора дьле тэ чь
бу, глэwэ тэ дьгэрһай нава шэрт у чимана, дьчуйи
нава гэлне кур, рудньшти нава кбалика, хэw
дьгэрт бьн сйа знара. Тэ хэwэ wэдьшарт шики
хэwэwэ, чардоре хэwэ дьнһери, чэwэд хэwэ дьгэр-
манд. Мьн заньбу сора дьле тэ чь бу.

Дэwатада тэ кем дьстра, кем дьлист, қай
жъ мқам у глне кламе тэ дэрд дьбари.

Саре тэ нэртъм бэржеркьри бу. Тэ кем хэ-
бэрдьда. Пэе бэрдир у мина кел мқим бэр
чэвед тэ бун.

Хwастьна тэ эw бу, аз бьбйама бука мала
баве тэ.

Лавьке далад, мьн заньбу гранйа баре дьле
тэ чьдас бу.

ЗАРОТИЙА МЫН

Заротийа хwэ яахwэзын бинмэ бире, эw
гэлэк ээлудэ. Шаһьлтйа мьн жи жь we гэштър
инно.

Дэ, чьдас нэбэ мьн жи ангори хwэ зароти
дэрбазкьрийа. Рожэкэ нобиркьри тэшари ль бэр
чэвед мьн нача.

Эз бэр бэрха бум у не кэwкэиё хwэра кэ-
вьра давит. Царэке мьн иншана чьикэке
гьрт. Чьикэ баске хwэ блэндкьр, кэ бьфьрийа,
ле кэвьре мьн авитьбу, баске we кэт.

Эз гэлэ шабум у чьдас қэwэт мында һабу
бэзйам бэрбь чьикэ. Баске we пелэ дэрда бубу,
ле диса ль сэр эрде зу-зу дьну. Мьн эw гьрт.

Чьик дэсте мында, сэкьним у хели wэда ль
we дыһери. Жь баске we хуи дьһат, чэвкьште
хwэ дьгьрт у вадькьр.

Хwэзья мьн змане we фэмкьра. Ньшкева
рэнмэкэ бса кэтэ дьле мьн, wэки ль сэр кьрьна
хwэ пошманбум у гэлэ бэр хwэ кэтым, ле-ле
бу аз бьгрийама.

Мын тьре мыра хэбэр дьда у қай джежа:

— Ахьр та чьра эв йэк ани сэре мын? Чь-
ра мын чь эрэр дабу та? Чьра чьвта-чьвта ма,
чвика, хамләкә кем бу бона тәбийәте?...

Ох, горе сэре мын дьбун шжжу. Мын бэр-
хе хвә бәрдабу, кәтьбум нәйра чвики.

Мын чвик бьра мал у кьра бьн чапукәкә
чук. Дьхваст әвә қәнщкьра у пәше бәрда.

Нан у ав дани бэр.

Бәри эваре, гава мын бәрх анина мале, бь
ләз чума бәрбы чвики. Чапук фәсал һьлбьри.
дит вәки чанка бәләнгаз ньшк кәтьбу ль сэр
әрдә.

Әз кәлогьрибум...

Жь we роже шунда, кәвканийе хвә мын
иди нәдьдә хәбтандьне. дәвсә қәише пышта хвә
гьредьда.

Заротйа хвә нахвәзым биниә бира хвә,
чьмки сәрһатйа чвики рәнәтиә нәдә мын.

БЫЛБЫЛ

Зозанада, тәви һәвала ма пәсарн, кол у
қьрш топдыкьри.

Мын бһист дәнге клама былбьләки, кә ру-
ньштьбу нава кәдилка у эәлуа дьстра. Жь ви
дәнги мын хвә ьидә кьр. сәкьним, гьһдари дькьр.
Бәе арав ахия дьле былбьл жи тәви бина ко-
дилка дани. һәвал жь мын дур кәтн, чун. Мын
гьһ нәдә вана.

Пай дитьна былбьл мын хвәст бь ләз һәрм,
бьһижиим һәвала, ле былбьл фьри, сәкьни пешйа
мын у баске хвәйн шкәсти нишани мын да. Мын
кә баске шкәсти дит, хвә әтәз кьр у жь һәва-
ла пашда мам.

Былбьл ьди нә дьстра, һәр баске хвәйн
шкәсти нишан дьда у дуз чәвәд мын дьһиери.

Wәдә эгетшә дәрбаз бу. Хвәст жь былбьл
бьдәтм, һәрм, ле әви һәршар баске хвәйн
шкәсти нишани мын дьда. Хафлақәда руньштьбум
нава кәдилка, тәви былбьл, мын шьзәмбу кәдәре-
мә у чь лькьм.

Чэнд ирѣткѣд гѣлэв пѣйян сэр сурѣте мѣн,
дѣле мѣн зу-зу дѣкѣта. Нѣвалѣд мѣн гѣиштѣна
конѣд хѣѣ. Сѣре хѣѣ бѣржеркѣри, незикн позз-
не дѣбум.

Нава нѣвалѣ былбѣл шара пашѣн баске хѣѣ-
йи шкѣсти кишани мѣнда. Нѣшкева жѣ алиѣ зо-
заниѣ наѣ мѣн нѣлдан, гѣзи мѣн дѣкѣри.

Бѣре хѣѣ нѣлда, жѣ былбѣл қѣтѣлм. Пѣй
хѣѣ нѣри, былбѣл дѣнѣлѣя.

Бѣлбѣлѣк руѣнштѣбу нава кѣлилка у бѣ
дѣнгѣки вѣдул дѣстра.

СѢРѢЩѢМ

БѣН ИТѢНШѢ ТѢВА РѢКРѢМ У ГѢРМЛА

| | Рѣ |
|-------------------------------|----|
| * * * * * | 7 |
| Октябр | 8 |
| Салам Октябрѣра | 11 |
| Дѣйка мѣ Армѣнистан | 13 |
| Армѣнистанѣра | 19 |
| Москва ша дѣба | 22 |
| Стѣпан Шахумѣян | 24 |
| Зманѣ кѣрди | 29 |
| Партиѣ мѣйѣ вѣлаѣ | 31 |
| Москва у пѣзмаѣти | 34 |
| Нѣварѣйѣ дѣ | 36 |
| Кѣѣ кѣтѣѣ дѣѣ | 39 |
| Сѣѣ тѣѣ | 41 |
| Дѣрѣнѣгѣ нѣ пѣсѣѣм | 43 |
| Кѣѣѣ кѣрѣѣѣ | 47 |

ПОѢМ

| | |
|---|-----|
| Фѣѣѣѣ Тѣѣѣѣ | 53 |
| Хѣлѣѣѣѣ агѣѣѣѣ | 68 |
| Кѣѣѣѣ жѣѣѣѣ «Нѣѣѣѣ у Зѣѣѣѣѣ» жѣѣѣѣ сѣѣѣѣ IV | 87 |
| | 121 |

ҚАЛЧИЧӨКЕД ЛИРИКА

| | |
|-------------------------------------|-----|
| Фасал җәра кар-хазали мьн | 99 |
| Дьле мьн | 101 |
| Әдәг бу | 102 |
| Хәм һәбу чәвед җида | 104 |
| Ләшә хортәд гөндә мә | 105 |
| Ле готына тә чьлә? | 110 |
| Кәҗася дьл | 113 |
| Ляҗыке дәләл | 115 |
| Заротийя мьн | 117 |
| Бьлбьл | 119 |

УСЬВЕ БӘКӨ
КӘСКӘСОР

Редактор ӘМИНӘ ӘҖИДӘЛ
Редакторы нәшпрате у корректора контроль Ә. БӘКҖЕВӘ
Шьмакеш: АН. ГАСПАРҖАН
Редакторе бедәҗи: Р. БЕРРОСҖАН
Тетредактор В. ГАЛСТҖАН

ВФ 07064

Тамба 646

Тираж 500

Кәләз 64x108¹/₂ блгнәшәре нәнгәшә 7,75
Болгнәшәре нәшпрате 3,6
Бона нәшәре катйә сартыи 151 с. 1961
Бона нәшәркәмо катйә долкәри I VII с. 1961
Җимәт 33 к.

Нәшрләнә 1-е җдәра һәйролаграфрате,
Ерҗән, соҗаҗа Аларҗидан м 00, с. 1061